

NERDVET
LEARN SMART THINK SMARTER

Εκπαιδευτική Εργαλειοθήκη

Οδηγός

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Η υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την παραγωγή αυτής της δημοσίευσης δεν συνιστά έγκριση του περιεχομένου της, το οποίο αντικατοπτρίζει μόνο τις απόψεις των συγγραφέων, η δε Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

Πίνακας περιεχομένων

1. Γλωσσάριο	3
2. Εισαγωγή	5
2.1 Εφαρμογή της εκπαίδευσης	8
2.2 Βασικοί στόχοι της εργαλειοθήκης	11
2.2.1 Άμεσοι Χρήστες: Εκπαιδευτικοί και Εκπαιδευτές	11
2.2.2 Δικαιούχοι: σπουδαστές	14
3. Επιστημονικό υπόβαθρο της Εργαλειοθήκης	15
3.1 Το πλαίσιο της αρχικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης	16
3.2 Ορισμοί της κριτικής σκέψης και του γραμματισμού στα μέσα	17
3.2.1. Ενίσχυση της κριτικής σκέψης και του γραμματισμού στα μέσα μέσω μιας προσέγγισης γνωστικής ψυχολογίας	19
4. Προσεγγίσεις της εκπαίδευσης στο πλαίσιο της εργαλειοθήκης και πρακτικές ασκήσεις	22
4.1 Απομυθοποίηση της παραπληροφόρησης μέσω της χρήσης αξιόπιστων πηγών	22
<i>Σύντομος οδηγός για τις αξιόπιστες πηγές</i>	24
<i>Δημιουργήστε τη θεματική σας βάση δεδομένων</i>	29
<i>Τι είναι οι ψευδείς ειδήσεις;</i>	33
4.2 Ευαισθητοποίηση σχετικά με τις προκαταλήψεις και τις παράλογες πεποιθήσεις	34
<i>Τι είναι η γνωστική προκατάληψη;</i>	39
<i>Διαχείριση παράλογων πεποιθήσεων</i>	44
<i>Μέσα από τα μάτια σου</i>	49
4.3 Αυτοπαρακίνηση	52
<i>Πώς να πάρεις θέση</i>	57
<i>Σταθερή νοοτροπία έναντι νοοτροπίας ανάπτυξης</i>	61
<i>Σκέψου και πες</i>	65
4.4 Αξιολόγηση	66
Παράρτημα I – Βιβλιογραφία	71
Παράρτημα II – Κατάλογος συνδέσμων	73

1. Γλωσσάριο

ΟΡΟΣ	ΣΗΜΑΣΙΑ
ΓΝΩΣΤΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ	Επιστημονική μελέτη της ανθρώπινης σκέψης και επεξεργασία πληροφοριών (π.χ. λήψη αποφάσεων, μνήμη, προσοχή, επίλυση προβλημάτων κ.λπ.)
ΑΥΤΟΜΑΤΙΣΜΟΙ	Διανοητικές στρατηγικές ή διαδικασίες που χρησιμοποιούνται για την επίλυση/απλοποίηση προβλημάτων, επιτρέποντας την ταχεία διαμόρφωση κρίσεων
ΑΡΧΙΚΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ (ΑΡΧΙΚΗ ΕΕΚ)	Αρχική Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση (αρχική ΕΕΚ)
ΕΚΠΑΙΔΕΥΟΜΕΝΟΣ	Κάθε άτομο που βρίσκεται στη διαδικασία απόκτησης γνώσεων ή δεξιοτήτων· στο εξής χρησιμοποιείται εναλλακτικά με τον όρο «σπουδαστής»
ΜΕΤΑΓΝΩΣΤΙΚΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ	«Η γνώση κάποιου σχετικά με τις δικές του γνωστικές διαδικασίες ή οτιδήποτε σχετίζεται με αυτές» (Flavell, 1976, στο Kaplan et al., 2013)
ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ	Ικανότητες και εξειδικευμένες γνώσεις που απαιτούνται για την εκτέλεση ενός πρακτικού καθήκοντος ή εργασίας
ΟΡΙΖΟΝΤΙΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ	«Δυναμικός συνδυασμός γνωστικών και μεταγνωστικών δεξιοτήτων, διαπροσωπικών, διανοητικών και πρακτικών δεξιοτήτων» (Haselberger et al., 2012)
ΕΡΓΑΛΕΙΟΘΗΚΗ	Επιμελημένο σύνολο εργαλείων και πόρων που έχουν σχεδιαστεί για να παρέχουν καθοδήγηση και πρακτικές οδηγίες για ένα συγκεκριμένο θέμα
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗΣ/ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΡΙΑ	Εκπαιδευτικός· άτομο που διδάσκει ή εκπαιδεύει κάποιον ¹
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ (ΕΕΚ)	Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση

¹ Ο όρος «εκπαιδευτής/εκπαιδευτρια» υιοθετείται στον παρόντα Οδηγό για να παραπέμπει

NERDVET
LEARN SMART THINK SMARTER

Οδηγός Εκπαιδευτικής Εργαλειοθήκης Εισαγωγή

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Η υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την παραγωγή αυτής της δημοσίευσης δεν συνιστά έγκριση του περιεχομένου της, το οποίο αντικατοπτρίζει μόνο τις απόψεις των συγγραφέων, η δε Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

2. Εισαγωγή

Η κριτική σκέψη και ο γραμματισμός στα μέσα είναι ιδιαίτερα σημαντικά θέματα για την αρχική Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση, καθώς αποτελούν

τη βάση της αυτονομίας των σπουδαστών και βασικό παράγοντα της προετοιμασίας των σπουδαστών για να επιτύχουν στη ζωή και να καταστούν ενεργοί και δημοκρατικοί πολίτες (Hitchcock, 2018· Tommasi et al., 2021).

Πράγματι, στη σύγχρονη εποχή του κοινωνικού και εργασιακού μετασχηματισμού, εκτός από τις μεταβαλλόμενες επαγγελματικές ικανότητες, οι οριζόντιες δεξιότητες και οι μεταγνωστικές ικανότητες γίνονται ολοένα και πιο απαραίτητες για τους νεαρούς σπουδαστές, διαπίστωση η οποία εγείρει το ζήτημα του κατάλληλου εξοπλισμού τους με τα εργαλεία και τις γνώσεις που απαιτούνται για να ανταποκριθούν καλύτερα σε αυτές τις ανάγκες.

Ο παρών Οδηγός Εκπαιδευτικής Εργαλειοθήκης αναπτύχθηκε στο πλαίσιο του έργου του προγράμματος Erasmus + KA3 με τίτλο «NERDVET - THINK SMART! ENHANCING CRITICAL THINKING SKILLS & MEDIA LITERACY IN VET», σκοπός του οποίου είναι η ανάπτυξη και η δοκιμή μιας **Εκπαιδευτικής Εργαλειοθήκης για την υποστήριξη των εκπαιδευτικών με στόχο τη βελτίωση της κριτικής σκέψης και του γραμματισμού στα μέσα των σπουδαστών που παρακολουθούν προγράμματα αρχικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης.**

Στο πλαίσιο του έργου NERDVET, η Εκπαιδευτική Εργαλειοθήκη σχεδιάστηκε αρχικά βάσει μιας προσέγγισης από κάτω προς τα πάνω («από εκπαιδευτές για εκπαιδευτές»), στη συνέχεια δοκιμάστηκε από μια ομάδα εκπαιδευτών, με τη συμμετοχή σπουδαστών από πέντε χώρες της ΕΕ (Ιταλία, Ισπανία, Πορτογαλία, Ελλάδα, Ολλανδία)² και, τέλος, τελειοποιήθηκε με βάση τα αποτελέσματα της πρακτικής εφαρμογής της.

Η Εκπαιδευτική Εργαλειοθήκη αντιπροσωπεύει ένα μοναδικό και **προσανατολισμένο στη δράση μοντέλο εκπαίδευσης που αναπτύχθηκε από τη σύμπραξη NERDVET** για την αντιμετώπιση κενών και προκλήσεων σχετικά με την ικανότητα των μαθητών να σκέπτονται και να συμπεριφέρονται κριτικά, ώστε να είναι σε θέση να εντοπίζουν και να διαχειρίζονται ψευδείς ειδήσεις, προκαταλήψεις και παράλογες πεποιθήσεις.

² Για πλήρη παραπομπή στα αποτελέσματα της πιλοτικής δράσης NERDVET, συμβουλευτείτε την «Report on the testing of the Educational Toolkit» [Έκθεση σχετικά με τη δοκιμή της Εκπαιδευτικής Εργαλειοθήκης], η οποία είναι διαθέσιμη στην ενότητα «Results» [Αποτελέσματα] του ιστότοπου της πιλοτικής δράσης NERDVET.

ΤΕΛΙΚΟΣ ΣΚΟΠΟΣ

1. Προσφέρει στο προσωπικό του τομέα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης (ΕΕΚ) μια εξατομικευμένη διαδρομή κατάρτισης, που περιλαμβάνει ένα ευρύ φάσμα συμπληρωματικών πόρων με στόχο την υποστήριξη των παρόχων ΕΕΚ στην ενσωμάτωση της κριτικής σκέψης και του γραμματισμού στα μέσα στα εκπαιδευτικά τους προγράμματα.
2. Ενισχύει την κριτική σκέψη των μαθητών όταν χρησιμοποιούν/αλληλεπιδρούν με τις ψηφιακές τεχνολογίες, αυξάνοντας –ταυτόχρονα– τον γραμματισμό τους στα μέσα.
3. Συμβάλλει στη διάδοση της γνώσης και στην ευαισθητοποίηση μεταξύ των καθορισμένων ομάδων-στόχων (εκπαιδευτών αρχικής ΕΕΚ και σπουδαστών, καθώς και των υπεύθυνων χάραξης πολιτικής) σχετικά με τα οφέλη που μπορεί να έχει η βελτίωση της κριτικής σκέψης και των δεξιοτήτων γραμματισμού στα μέσα για την κοινωνία ως σύνολο.

Ως εκ τούτου, ο σκοπός αυτού του εγγράφου είναι να παρουσιάσει το πλήρες φάσμα των θεωρητικών, μεθοδολογικών και πρακτικών γνώσεων και πόρων που αποτελούν την Εκπαιδευτική Εργαλειοθήκη NERDVET, καθοδηγώντας τους άμεσους χρήστες, τους εκπαιδευτές, στην εφαρμογή της σε συνεργασία με τους τελικούς δικαιούχους, τους σπουδαστές.

2.1 Εφαρμογή της εκπαίδευσης

Προκειμένου να γίνει μια πρώτη εισαγωγή για τους χρήστες της Εκπαιδευτικής Εργαλειοθήκης NERDVET, η παρούσα ενότητα επικεντρώνεται στην περιγραφή των συμπληρωματικών εργαλείων που περιλαμβάνει, ιδιαίτερα δε στον τρόπο βέλτιστης αξιοποίησής τους για τη μεταφορά των προσδιορισμένων εκπαιδευτικών προσεγγίσεων και πρακτικών στα προγράμματα σπουδών των πόρων ΕΕΚ.

Κατά την έναρξη της μελέτης των επόμενων κεφαλαίων αυτού του Οδηγού, παρέχονται οι ακόλουθοι πόροι:

1

Προσδιορισμός των **βασικών στόχων** της Εργαλειοθήκης, δηλαδή α) των άμεσων χρηστών: εκπαιδευτικών και εκπαιδευτών και β) των τελικών δικαιούχων: των σπουδαστών.

Σε αυτήν την ενότητα παρουσιάζονται οι επιδιωκόμενοι βασικοί στόχοι της Εργαλειοθήκης και επισημαίνονται οι τρόποι με τους οποίους αυτοί μπορούν να συμμετάσχουν στην ενσωμάτωσή της σε εκπαιδευτικές δραστηριότητες, καθώς και οι δυνατοί τρόποι προώθησης της δέσμευσής τους και του αντιληπτού αντίκτυπου της χρήσης της Εργαλειοθήκης.

2

Εισαγωγή στο **θεωρητικό υπόβαθρο** που υποστηρίζει το μοντέλο NERDVET, του οποίου η παρουσίαση αποτελεί το προκαταρκτικό στάδιο για την κατανόηση των αναλυτικών προσεγγίσεων και πρακτικών εκπαίδευσης, καθώς και των αναγκών που στοχεύουν να εκπληρώσουν. Το πλαίσιο στο οποίο λειτουργεί το έργο NERDVET καθορίζεται από τον εντοπισμό πολύτιμων πηγών από την επιστημονική βιβλιογραφία αφιερωμένη στη μελέτη της κριτικής σκέψης και του γραμματισμού στα μέσα και την ανάλυση του συστήματος αρχικής ΕΕΚ.

3

Παρουσίαση των **εκπαιδευτικών προσεγγίσεων** και περιγραφή του τρόπου με τον οποίο μπορούν να χρησιμοποιηθούν και να ενσωματωθούν στα προγράμματα σπουδών της ΕΕΚ μέσω **πρακτικών εφαρμογών και ασκήσεων**. Οι πρακτικές ασκήσεις οργανώνονται σε 9 μαθήματα γύρω από 3 εκπαιδευτικές προσεγγίσεις και έχουν σχεδιαστεί για να προσαρμόζονται εύκολα (όσον αφορά την έκταση και τον βαθμό πολυπλοκότητας) και να χρησιμοποιούνται σε μια ευρεία (όσον αφορά την ηλικία, τις εκπαιδευτικές ανάγκες και τα πλαίσια) ομάδα δικαιούχων σπουδαστών αρχικής ΕΕΚ.

Η ενότητα αυτή είναι το αποτέλεσμα μιας συλλογικής εργασίας που πραγματοποιήθηκε από τους εταίρους παροχής ΕΕΚ του έργου NERDVET. Συνδυάζοντας τη γνώση που συγκεντρώθηκε σε εσωτερικό επίπεδο, μέσω εξωτερικών πόρων, και στο πλαίσιο της πιλοτικής δράσης NERDVET, οι εκπαιδευτικές προσεγγίσεις προβάλλονται ως πρότυπα και μετουσιώνονται σε συγκεκριμένες εφαρμογές με απλές, πρακτικές οδηγίες για την υλοποίησης εκπαιδευτικών παρεμβάσεων που αποσκοπούν στην ενίσχυση της κριτικής σκέψης και του γραμματισμού στα μέσα.

4

Προτάσεις **μεθόδων αξιολόγησης** που στοχεύουν στην αξιολόγηση του αντικτύπου που έχει στους σπουδαστές η προτεινόμενη εκπαίδευση στην κριτική σκέψη και στον γραμματισμό στα μέσα.

5

Βιβλιογραφία από τους πιο σημαντικούς πόρους στους οποίους βασίστηκε το θεωρητικό υπόβαθρο της Εργαλειοθήκης.

6

Το **Ευρετήριο** NERDVET, μια συλλογή χρήσιμων συνδέσμων και διαδικτυακών υλικών/πόρων στα αγγλικά και στις εθνικές γλώσσες, για περαιτέρω εξερεύνηση και πρόσθετες γνώσεις σχετικά με την κριτική σκέψη και το γραμματισμό στα μέσα.

Ωστόσο, η Εκπαιδευτική Εργαλειοθήκη NERDVET δεν περιλαμβάνει μόνον αυτόν τον Οδηγό, καθώς έχει αναπτυχθεί επιπλέον εκπαιδευτικό υλικό για την υποστήριξη των εκπαιδευτικών και των εκπαιδευτών στην ενσωμάτωση της κριτικής σκέψης και του γραμματισμού στα μέσα στα οικεία διδακτικά προγράμματα σπουδών.

Όλο αυτό το υλικό είναι διαθέσιμο στην ειδική **Πλατφόρμα ηλεκτρονικής μάθησης NERDVET** για τους εκπαιδευτές (<https://www.schoolplus.it/en/categories/nerdvet>), η οποία είναι προσβάσιμη κατόπιν εγγραφής των ενδιαφερόμενων χρηστών σε αυτή και στο πρόγραμμα σπουδών. Η πλατφόρμα, η οποία αποτελεί ένα ολοκληρωμένο αποθετήριο όλου του εκπαιδευτικού υλικού που παράγεται από το NERDVET, φιλοξενεί:

7 Ένα διαδραστικό πρόγραμμα σπουδών που έχει σχεδιαστεί γύρω από τα θέματα που εξετάζονται στην Εργαλειοθήκη. Στο πλαίσιο του προγράμματος σπουδών προτείνονται οι ακόλουθοι πόροι:

- ① Δέκα **εκπαιδευτικά βίντεο**, κινούμενα σχέδια που σχεδιάστηκαν από τη σύμπραξη NERDVET για να συνοψίσουν, να εξηγήσουν ή να περιγράψουν εν συντομία μια έννοια, μια διαδικασία ή μια κατάσταση που σχετίζεται με την κριτική σκέψη και τον γραμματισμό στα μέσα. Η δομή τους βασίζεται σε μια προσέγγιση αφήγησης: περιλαμβάνουν παραδείγματα/εφαρμογές εννοιών που πρέπει να αντιμετωπιστούν κατά τη διάρκεια της εκπαίδευσης, παρομοιώσεις και μεταφορές για την προώθηση ομαδικών ή ατομικών προβληματισμών και μια καταληκτική παρατήρηση που περιλαμβάνει τη σύνθεση των εννοιών ή ένα ερώτημα το οποίο επιδιώκεται να αποτελέσει το έναυσμα για την έναρξη συζήτησης ή/και κάποιας άλλης δραστηριότητας. Κάθε ταινία κινουμένων σχεδίων διαρκεί από ένα έως δύο λεπτά και είναι διαθέσιμη με επιγλώττιση, υπότιτλους και μεταγλωττισμένο κείμενο στην αγγλική, την ιταλική, την ισπανική, την πορτογαλική, την ολλανδική και την ελληνική γλώσσα.
- ② **ΕΝΑ Κέντρο πόρων** όπου οι χρήστες θα βρουν μια ποικιλία συμπληρωματικών υλικών για την εφαρμογή της Εκπαιδευτικής Εργαλειοθήκης, μεταξύ των οποίων συγκαταλέγονται:

- πρόσθετα προϊόντα που παράγονται στο πλαίσιο του έργου, όπως η «Έκθεση σχετικά με την Έρευνα NERDVET για την πλέον πρόσφατη επιστημονική βιβλιογραφία για την κριτική σκέψη και τα μέσα» και οι «Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με την εφαρμογή των δεξιοτήτων κριτικής σκέψης στην ΕΕΚ».
- πόροι, υλικά και έγγραφα υποστήριξης που συλλέχθηκαν ή αναπτύχθηκαν απευθείας από τους εκπαιδευτές οι οποίοι έχουν δοκιμάσει την Εργαλειοθήκη στην πιλοτική της φάση.

- ③ **Ειδικό χώρο για συζητήσεις**, ώστε να δοθεί η δυνατότητα στους εκπαιδευτές να έχουν στη διάθεσή τους έναν χώρο ανταλλαγής απόψεων σχετικά με την εφαρμογή της Εργαλειοθήκης και συναφή θέματα με άλλους ομότιμους που επίσης βιώνουν τη διαδικασία.

8 Βιντεοσκοπήσεις δύο **διαδικτυακών σεμιναρίων**, οι οποίες αποσκοπούν στη διεύρυνση της απήχησης των εννοιών της κριτικής σκέψης και του γραμματισμού στα μέσα, καθώς και της προσέγγισης της γνωστικής ψυχολογίας που χρησιμοποιήθηκε για την ανάπτυξη των τριών τεχνικών εκπαίδευσης, με τίτλο:

- Κριτική σκέψη και Γραμματισμός στα Μέσα στο πλαίσιο της αρχικής ΕΕΚ: το υπερσύγχρονο εκπαιδευτικό πρόγραμμα
- Εκπαιδευτική Εργαλειοθήκη NERDVET: εστίαση στις τεχνικές εκπαίδευσης

2.2 Βασικοί στόχοι της Εργαλειοθήκης

2.2.1 Άμεσοι Χρήστες: Εκπαιδευτικοί και Εκπαιδευτές

Ο ρόλος που μπορούν να διαδραματίσουν οι εκπαιδευτές στην ενίσχυση των δεξιοτήτων κριτικής σκέψης και γραμματισμού στα μέσα των σπουδαστών είναι υψίστης σημασίας καθώς, ενόσω προσπαθούν να κάνουν κτήμα τους αυτές τις ικανότητες στο πλαίσιο της τακτικής εκπαίδευσης – συμπεριλαμβανομένων των τεχνικών θεμάτων–, οι σπουδαστές μπορούν να τις αποκτήσουν ή να τις αναπτύξουν περαιτέρω για εγκάρσια χρήση, η οποία εκτείνεται από τα εκπαιδευτικά έως τα προσωπικά πλαίσια.

Συνεπώς, ένας από τους απώτερους στόχους της Εργαλειοθήκης NERDVET είναι να προσφέρει **στους εκπαιδευτικούς του τομέα της ΕΕΚ μια εκπαιδευτική διαδρομή που δημιουργήθηκε από εκπαιδευτές για εκπαιδευτές, προκειμένου να αναπτύξουν στο έπακρο τις δυνατότητές τους να αναδειχθούν σε παράγοντες ενίσχυσης της καινοτομίας.**

Για να επιτελέσουν με επιτυχία αυτόν τον διαμεσολαβητικό ρόλο, οι εκπαιδευτές θα πρέπει να έχουν:

ΚΙΝΗΤΡΑ

Να έχουν γνήσιο ενδιαφέρον και προθυμία να εργαστούν πάνω σε αυτά τα θέματα.

ΕΥΕΛΙΞΙΑ

Να προσαρμόζουν τα περιεχόμενα της Εργαλειοθήκης ώστε να καλύπτουν συγκεκριμένες μαθησιακές ανάγκες με βάση το γνωστικό αντικείμενο και τα χαρακτηριστικά μεμονωμένων σπουδαστών ή τάξεων.

ΕΝΣΥΝΑΙΣΘΗΣΗ

Να ακούν τους σπουδαστές και να κατανοούν τις απόψεις τους, λαμβάνοντας υπόψη τις εμπειρίες, το πλαίσιο ζωής και τις προσδοκίες τους.

ΑΝΟΙΚΤΟ ΠΝΕΥΜΑ

Να εξετάζουν και να συζητούν διαφορετικές προσεγγίσεις και οπτικές σε σχέση με τη διδασκαλία, ανεξάρτητα από προηγούμενες γνώσεις ή αντιλήψεις.

ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ

Να φαντάζονται και να επινοούν νέους τρόπους προσέγγισης εκπαιδευτικών θεμάτων, καθιστώντας τα ενδιαφέροντα και ελκυστικά για τους εκπαιδευόμενους.

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΕΣ ΥΠΟΔΕΙΞΕΙΣ

Προτού οι εκπαιδευτές επιχειρήσουν να ενσωματώσουν την εκπαίδευση NERDVET στην καθημερινή τους επαγγελματική δραστηριότητα, επισημαίνεται ότι η ιδιαίτερη προσοχή σε ορισμένες λειτουργικές και μεθοδολογικές πτυχές έχει αποδειχθεί ότι συμβάλλει θετικά στην υποστήριξη της όλης διαδικασίας:

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ

ΑΥΤΟΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	<ul style="list-style-type: none"> • Διαβάστε προσεκτικά τον Οδηγό της Εκπαιδευτικής Εργαλειοθήκης NERDVET και το υλικό υποστήριξης που είναι διαθέσιμο στην πλατφόρμα ηλεκτρονικής μάθησης Schoolplus. • Αναζητήστε πρόσθετους πόρους, εάν χρειάζεται.
ΣΥΛΛΟΓΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ	<ul style="list-style-type: none"> • Συζητήστε με άλλους εκπαιδευτές, ακόμη και από άλλα γνωστικά αντικείμενα, για τις πρακτικές τους. • Συνδυάστε τα αποτελέσματα της συζήτησης και εμπλουτίστε τα με οποιοδήποτε προϋπάρχον εκπαιδευτικό υλικό. • Καθιερώστε συνεργασίες με άλλους συναδέλφους για να γίνει η κριτική σκέψη και ο γραμματισμός στα μέσα περιεχόμενο διαθεματικής εκπαίδευσης. Συνεργαστείτε επίσης με το προσωπικό τεχνικής υποστήριξης, σε περίπτωση που προβλέπεται η χρήση συγκεκριμένων τεχνολογιών.
ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ ΘΕΜΑΤΩΝ	<ul style="list-style-type: none"> • Συνδέστε και ενσωματώστε την Εργαλειοθήκη με άλλα γνωστικά αντικείμενα του προγράμματος σπουδών, καθώς η κριτική σκέψη και ο γραμματισμός στα μέσα άπτονται όλων των γνωστικών τομέων. • Αφιερώστε χρόνο για να αναπτύξετε σταδιακά το γνωστικό αντικείμενο στην τάξη.
ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ	<ul style="list-style-type: none"> • Προσδιορίστε και λάβετε υπόψη τα χαρακτηριστικά των εκπαιδευομένων. • Προσαρμόστε τις ασκήσεις στα χαρακτηριστικά της ομάδας των εκπαιδευομένων. • Προσπαθήστε να συνδέσετε τις δραστηριότητες με την τρέχουσα ζωή και με πραγματικές εμπειρίες.
ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΔΥΣΧΕΡΕΙΩΝ	<ul style="list-style-type: none"> • Δώστε προσοχή στη διαχείριση χρόνου. • Εντοπίστε εκ των προτέρων οποιαδήποτε έλλειψη ή δυσκολία με τον δυνητικά απαραίτητο τεχνικό εξοπλισμό. • Σχεδιάστε διαφορετικούς τύπους προσεγγίσεων και ασκήσεων ενόψει πιθανών αντιστάσεων ή δυσχερειών που προέρχονται από τους εκπαιδευόμενους.

ΕΦΑΡΜΟΓΗ

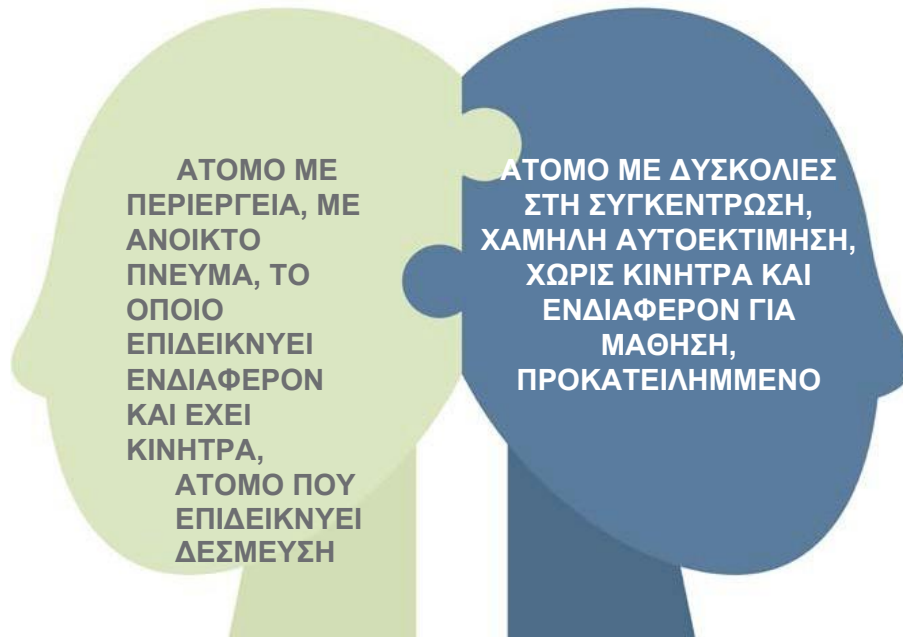
<p>ΔΕΣΜΕΥΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΟΜΕΝΩΝ</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Λάβετε δεόντως υπόψη εκ των προτέρων ότι οι εκπαιδευόμενοι δεν μπορούν να είναι πάντοτε διανοητικά διαθέσιμοι για την εξέταση τέτοιων θεμάτων. • Ξεκινήστε από αυτά που ήδη γνωρίζουν οι μαθητές ή από τις προσωπικές τους εμπειρίες. • Δημιουργήστε σχέσεις μεταξύ της ζωής ή των ενδιαφερόντων τους και των θεμάτων του προτεινόμενου μαθήματος. • Μεριμνήστε για την ενεργό συμμετοχή των εκπαιδευομένων σε όλες τις δραστηριότητες, αφήνοντάς τους περιθώρια για να εκφραστούν και ενθαρρύνοντάς τους να θέτουν ερωτήσεις.
<p>ΣΤΑΔΙΑ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Εισαγάγετε εν συντομία το θέμα και αφήστε τους σπουδαστές να μοιραστούν τις προηγούμενες γνώσεις τους σχετικά με αυτό. • Χρησιμοποιήστε διαδικτυακές ή διαδραστικές πλατφόρμες για να ενεργοποιήσετε τη δέσμευση και τον προβληματισμό των εκπαιδευομένων. • Χρησιμοποιήστε τα εκπαιδευτικά βίντεο NERDVET για να ξεκινήσετε μια συζήτηση με τους εκπαιδευόμενους. • Εφαρμόστε τις εκπαιδευτικές προσεγγίσεις και τις πρακτικές ασκήσεις από την Εργαλειοθήκη.
<p>ΣΥΝΕΧΕΙΑ</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Φροντίστε να αντλήσετε συμπεράσματα από όλες τις δραστηριότητες που πραγματοποιήθηκαν. • Χρησιμοποιήστε τις προτάσεις αξιολόγησης που παρέχονται στο Κεφάλαιο 4.4 του παρόντος οδηγού. • Επισημάνετε στους εκπαιδευόμενους τα οφέλη από την ανάπτυξη της ικανότητας επίλυσης προβλημάτων από τους ίδιους, από την ανεξαρτησία τους και από την ικανότητά τους να εντοπίζουν αργότερα χρήσιμους πόρους για την εκπαιδευτική τους σταδιοδρομία.

2.2.2 Δικαιούχοι: σπουδαστές

Τα κίνητρα και η ενεργός δέσμευση είναι δύο βασικοί παράγοντες για κάθε επιτυχημένη μαθησιακή διαδικασία, αλλά ο συνδυασμός αυτός ενδέχεται να έχει ακόμη μεγαλύτερη σημασία στον τομέα της ΕΕΚ, όπου οι σπουδαστές είναι συχνά έφηβοι ή νέοι ενήλικες που προέρχονται από μειονεκτούντα κοινωνικοοικονομικά υπόβαθρα ή/και έχουν μαθησιακές δυσκολίες.

Κατά συνέπεια, είναι σημαντικό να ξεκινήσουμε από την παραδοχή ότι σε μια ομάδα εκπαιδευομένων θα υπάρχουν άτομα με διαφορετικά χαρακτηριστικά όπως:

Επομένως, προκειμένου να επωφεληθείτε πλήρως από την εκπαίδευση NERDVET, **οι εκπαιδευόμενοι πρέπει να τεθούν στο επίκεντρο της μαθησιακής διαδικασίας, με μια προσέγγιση βασιζόμενη στην παροχή κινήτρων**, η οποία επιδιώκει διττό σκοπό:

Εστιάζει όχι μόνο στις τεχνικές δεξιότητες, αλλά και στις οριζόντιες δεξιότητες, καθώς οι τελευταίες είναι ζωτικής σημασίας προκειμένου το άτομο να επιτύχει τους προσωπικούς και επαγγελματικούς του στόχους και να είναι ενεργός πολίτης. Πράγματι, μια σημαντική προστιθέμενη αξία της **προτεινόμενης εκπαιδευτικής δραστηριότητας συνδέεται στενά με την απόκτηση οριζόντιων δεξιοτήτων**, οι οποίες απαιτούνται ολοένα και περισσότερο στον σύγχρονο ταχέως μεταβαλλόμενο κόσμο, όπου οι τεχνικές δεξιότητες μπορούν γρήγορα να καταστούν παρωχημένες.

Παρέχει τη δυνατότητα στον **εκπαιδευτή για να γίνει αντιληπτός ως ενεργός παράγοντας ή παράγοντας που επηρεάζει θετικά**», ο οποίος είναι σε θέση να καταστήσει τη διδασκαλία διαδικασία αμοιβαίας μάθησης, όπου ο διάλογος και η υποστήριξη ανοίγουν τον δρόμο για την προσωπική και επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευομένων.

Εν κατακλείδι, η παροχή των κατάλληλων εργαλείων για την προαγωγή της κριτικής σκέψης και την επιτυχή αξιοποίηση των πληροφοριών από τα μέσα αποτελεί μια μοναδική ευκαιρία για τους σπουδαστές της ΕΕΚ, οι οποίοι καλούνται να αντιμετωπίσουν ένα διαρκώς μεταβαλλόμενο κοινωνικό και εργασιακό πλαίσιο. Καθώς στις μέρες μας το διαδίκτυο και τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης είναι τα περιβάλλοντα όπου οι νέοι είναι πιθανότερο να περνούν τον χρόνο τους αποκτώντας πρόσβαση σε πληροφορίες, επικοινωνώντας, μαθαίνοντας, παίζοντας, παρακολουθώντας βίντεο κ.ο.κ., είναι σημαντικό να τους εκπαιδεύσουμε να υιοθετούν μια κριτική προσέγγιση όταν κινούνται ή ενεργούν σε αυτά το πλαίσιο.

NERDVET
LEARN SMART THINK SMARTER

Οδηγός Εκπαιδευτικής Εργαλειοθήκης Επιστημονικό υπόβαθρο

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Η υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την παραγωγή αυτής της δημοσίευσης δεν συνιστά έγκριση του περιεχομένου της, το οποίο αντικατοπτρίζει μόνο τις απόψεις των συγγραφέων, η δε Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

3. Επιστημονικό υπόβαθρο της Εργαλειοθήκης

Προκειμένου να αποσαφηνιστεί το θέμα της ενίσχυσης της κριτικής σκέψης και του γραμματισμού στα μέσα στο πλαίσιο της αρχικής ΕΕΚ, όπως στοχεύει το έργο NERDVET, είναι σημαντικό να παρουσιαστεί πρώτα το επιστημονικό μοντέλο στο οποίο βασίζεται.

Ο σκοπός αυτής της ενότητας είναι πράγματι να παράσχει μια επισκόπηση του επιστημονικού υποβάθρου του NERDVET, το οποίο είναι στενά συνδεδεμένο με τις εκ των υστέρων προτεινόμενες εκπαιδευτικές προσεγγίσεις και απαραίτητο για την κατανόησή τους.

Ως εκ τούτου, ακολουθεί μια περίληψη των ευρημάτων της έρευνας και ανασκόπηση της διαθέσιμης επιστημονικής βιβλιογραφίας³ που πραγματοποιήθηκαν ως προκαταρκτικές ενέργειες για την ανάπτυξη της Εκπαιδευτικής Εργαλειοθήκης NERDVET. Στη συνέχεια παρουσιάζεται ο προτεινόμενος ορισμός της κριτικής σκέψης και του γραμματισμού στα μέσα επικοινωνίας, με τον οποίο τίθεται ένα κοινό πλαίσιο, βασιζόμενο στην προσέγγιση της γνωστικής ψυχολογίας, η οποία υιοθετήθηκε για τον προσδιορισμό των ψυχολογικών και συμπεριφορικών παραγόντων που συμβάλλουν στην ενίσχυση αυτών των δεξιοτήτων.

3.1 Το πλαίσιο της αρχικής ΕΕΚ

Λόγω της φύσης και του σκοπού των προγραμμάτων Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης προκειμένου οι σπουδαστές να αποκτήσουν ικανότητες και δεξιότητες που μπορούν να τους οδηγήσουν επιτυχώς σε απασχόληση σύμφωνα με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας, οι οδοί μάθησης συνδέονται κυρίως με την παροχή τεχνικών και πρακτικών δεξιοτήτων. Ωστόσο, η προώθηση τέτοιων βασικών δεξιοτήτων μπορεί να έχει ως συνέπεια την παραμέληση της ανάπτυξης εγκάρσιων, οριζόντιων δεξιοτήτων, όπως είναι οι δεξιότητες κριτικής σκέψης και ο γραμματισμός στα μέσα.

Πιο αναλυτικά, **τα προγράμματα σπουδών του τομέα ΕΕΚ δεν προβλέπουν ούτε τη συστηματική ή ολοκληρωμένη διδασκαλία της κριτικής σκέψης και του γραμματισμού στα μέσα** –είτε ως ειδικά εκπαιδευτικά περιεχόμενα είτε ως περιεχόμενα οριζόντιου χαρακτήρα

– ούτε ως ειδικά πρότυπα ικανοτήτων. Συνεπώς, η υιοθέτηση αποτελεσματικών πρωτοβουλιών επαφίεται στα κέντρα ΕΕΚ, τα οποία, ωστόσο, συχνά δεν έχουν τα μέσα και την ευκαιρία να δράσουν ανεξάρτητα. Αν και ορισμένες εγκάρσιες δεξιότητες που σχετίζονται με την κριτική σκέψη είναι ενσωματωμένες σε ορισμένα εκπαιδευτικά αντικείμενα, δεν επισημαίνονται επαρκώς, δεν έχουν ολοκληρωμένο χαρακτήρα ούτε παρουσιάζονται σε δομημένη μορφή, δηλαδή περιορίζονται η προώθησή τους πραγματοποιείται με σποραδικές παρεμβάσεις που τείνουν να εστιάζουν αποκλειστικά σε οριοθετημένες πτυχές.

Στις μέρες μας, τέτοιες ικανότητες δεν είναι μόνο κρίσιμες στις διαδρομές επαγγελματικής κατάρτισης των νέων (αρχική ΕΕΚ), αλλά και σε ένα ολοένα διευρυνόμενο τμήμα της προσωπικής, επαγγελματικής και κοινωνικής τους ζωής. Οι ψηφιακές τεχνολογίες χρησιμοποιούνται πράγματι συστηματικά για την πρόσβαση σε πρωτοφανείς ποσότητες πληροφοριών και ειδήσεων, που διαμορφώνουν τον τρόπο με τον οποίο διαμορφώνονται συμπεριφορές και απόψεις.

Σε αυτό το πλαίσιο που επικρατεί σε ευρωπαϊκό επίπεδο, τα αρμόδια θεσμικά όργανα και οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής έχουν θεσπίσει διάφορα εργαλεία πολιτικής και χρηματοδοτικά εργαλεία⁴ για την προώθηση της κριτικής σκέψης και του γραμματισμού στα μέσα ως βασικός στόχος στους τομείς της εκπαίδευσης και της κατάρτισης, καθώς και για την καθοδήγηση και υποστήριξη συγκεκριμένων

πρωτοβουλιών από επαγγελματίες του τομέα ΕΕΚ και μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας. Στο πλαίσιο αυτό, το έργο NERDVET στοχεύει να συμβάλει στην αντιμετώπιση της εν λόγω πρόσκλησης για δράση.

³ Για πλήρη παραπομπή στα αποτελέσματα αυτών των δραστηριοτήτων, ανατρέξτε στην «Αναφορά Έρευνας NERDVET» που είναι διαθέσιμη στο κέντρο πόρων της πλατφόρμας ηλεκτρονικής μάθησης NERDVET.

⁴ Π.χ., Σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με τις βασικές ικανότητες της δια βίου μάθησης, νέο ευρωπαϊκό θεματολόγιο δεξιοτήτων, Ψήφισμα του Συμβουλίου περί στρατηγικού πλαισίου για την ευρωπαϊκή συνεργασία στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης με στόχο τον Ευρωπαϊκό Χώρο Εκπαίδευσης και πέραν αυτού (2021- 2030), Σχέδιο δράσης για την ψηφιακή εκπαίδευση (2021- 2027), Συνασπισμός για τις ψηφιακές δεξιότητες και τις ψηφιακές θέσεις εργασίας.

3.2 Ορισμοί της κριτικής σκέψης και του γραμματισμού στα μέσα

Η προώθηση της ενσωμάτωσης της κριτικής σκέψης και του γραμματισμού στα μέσα προκειμένου να αποτελέσει βασική παράμετρο στο πλαίσιο της αρχικής ΕΕΚ σημαίνει:

ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΣΤΟΥΣ ΣΠΟΥΔΑΣΤΕΣ

της αυτονομίας

της προσωπικής και κοινωνικής ευθύνης

της αυτοεκπλήρωσης

Το μοντέλο NERDVET ενστερνίζεται την ευρέως αποδεκτή προσέγγιση που υποστηρίζει ότι η κριτική σκέψη αποτελεί γνωστική διαδικασία η οποία συνίσταται στην παρατήρηση, περιγραφή, ανάλυση, ερμηνεία και αξιολόγηση πληροφοριών, προβλημάτων ή καταστάσεων με σκοπό την εξαγωγή αξιόπιστων συμπερασμάτων, τα οποία αποτελούν τη βάση για ορθολογικές αποφάσεις. και λύσεις.

ΜΕΣΩ ΤΗΣ ΚΡΙΤΙΚΗΣ ΣΚΕΨΗΣ, ΤΑ ΑΤΟΜΑ ΜΠΟΡΟΥΝ ΝΑ

- Κατανοούν τις λογικές συνδέσεις μεταξύ ιδεών
- Προσδιορίζουν και να αξιολογούν τα επιχειρήματα
- Εντοπίζουν ασυνέπειες και κοινά λάθη στη συλλογιστική
- Διεκπεραιώνουν άλλες θεμελιώδεις καθημερινές διαδικασίες, όπως η λήψη αποφάσεων, η επίλυση προβλημάτων κ.λπ.

«Η κριτική σκέψη μπορεί επομένως να γίνει κατανοητή ως κεντρικό στοιχείο τόσο για το άτομο όσο και για την κοινωνία, καθώς είναι μια μεταγνωστική ικανότητα που αφορά τις ικανότητες προβληματισμού, ανάλυσης και αμφισβήτησης της πληροφορίας, ήτοι όλες οι ικανότητες που αποτελούν προαπαιτούμενα της αναστοχαστικής συμπεριφοράς και της ιδιότητας της ενεργούς πολιτεότητας».

Η κριτική σκέψη είναι επίσης ζωτικής σημασίας για τη μετάβαση στον ευρύ κόσμο των ειδήσεων στον οποίο εκτίθενται τα άτομα καθημερινά ώστε να αποφεύγουν τα λάθη κρίσης, καθώς βοηθά στην αξιολόγηση και την καλύτερη κατανόηση των ειδήσεων. Σε αυτό το πλαίσιο, η κριτική σκέψη τοποθετείται στο ίδιο επίπεδο με την ικανότητα λήψης των βέλτιστων αποφάσεων, η οποία σχετίζεται με την ικανότητα αποφυγής γνωστικών λαθών και της χρήσης αυτοματισμών (Kenyon & Beaulac, 2014). Επιπλέον, αποτελεί επίσης προϋπόθεση για την ανάπτυξη θετικών κοινωνικών δεξιοτήτων που σχετίζονται με θέματα όπως η εικόνα του σώματος, τα φυλετικά στερεότυπα και το φύλο (Bergstrom et al., 2018).

Δεδομένου ότι, στις μέρες μας, οι άνθρωποι λαμβάνουν τις περισσότερες γραπτές και οπτικές πληροφορίες που είναι απαραίτητες για να σχηματίσουν τις απόψεις και τις ιδέες τους από το διαδίκτυο και τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, δεν προκαλεί έκπληξη το ότι **η έννοια της κριτικής σκέψης συνδέεται συχνά με τον γραμματισμό στα μέσα**, δηλαδή την ικανότητα αναγνώρισης των διαφορετικών τύπων μέσων και κατανόησης των μηνυμάτων που στέλνουν. Αν και μέχρι πριν από 15 χρόνια ο γραμματισμός στα μέσα αναφερόταν κυρίως σε έντυπα μέσα όπως εφημερίδες, περιοδικά, αφίσες, καθώς και στην αναλογική τηλεόραση, σήμερα συνδέεται κυρίως με τα ψηφιακά μέσα και τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Στο πλαίσιο του έργου NERDVET, ο γραμματισμός στα μέσα ερμηνεύεται ως ψηφιακός γραμματισμός και γραμματισμός στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης.

«Δεδομένης της ανάγκης για έναν ολοκληρωμένο ορισμό, ο γραμματισμός στα μέσα είναι το ισοδύναμο του γραμματισμού σε σχέση με τις πληροφορίες που διακινούνται στα μέσα, ήτοι της ικανότητας πρόσβασης στα μηνύματα των μέσων, ανάλυσης και αξιολόγησης των μέσων στα οποία πραγματοποιείται η πρόσβαση από κριτική σκοπιά και της δημιουργίας μηνυμάτων που διακινούνται από τα μέσα. Ο γραμματισμός στα μέσα περιλαμβάνει τις γνώσεις και τις δεξιότητες της κριτικής σκέψης σχετικά με τις πληροφορίες των μέσων διά της κατανόησης των δηλώσεων, των δομών και των συνεπειών της λειτουργίας των μέσων. Μέσω αυτής της δεξιότητας, τα άτομα μπορούν να αναγνωρίσουν τις διαφορές μεταξύ πραγματικών και ψευδών ειδήσεων, να αναλύσουν κριτικά το περιεχόμενο των πληροφοριών που τους παρουσιάζονται σε καθημερινή βάση και να λάβουν σωστές αποφάσεις σε ψηφιακά περιβάλλοντα (Tommasi et al., 2021)».

Ως αποτέλεσμα, οι κύριοι παράγοντες που αναλύονται για την υποστήριξη της ανάπτυξης της κριτικής σκέψης και του γραμματισμού στα μέσα των σπουδαστών που παρακολουθούν προγράμματα αρχικής ΕΕΚ καθώς και για την εκπλήρωση της ανάγκης ανάπτυξης ευέλικτων και ευρέως προσβάσιμων εργαλείων κατάρτισης είναι:

1. Ο ρόλος των εκπαιδευτών στη δημιουργία των απαραίτητων συνθηκών
2. Η χρήση αξιολογών παραδειγμάτων για την ανάδειξη των οφελών από την τελειοποίηση τέτοιων δεξιοτήτων
3. Η παροχή ερεθισμάτων και γνωστικών στρατηγικών που πρέπει να αποκτηθούν

3.2.1 Ενίσχυση της κριτικής σκέψης και του γραμματισμού στα μέσα μέσω μιας προσέγγισης γνωστικής ψυχολογίας

Η γνώση που συγκεντρώθηκε από την ανασκόπηση της επιστημονικής βιβλιογραφίας στο πλαίσιο της αρχικής ΕΕΚ παρουσιάζει ομοιότητες με τα μοντέλα γνωστικής ψυχολογίας. Πράγματι, η γνωστική ψυχολογία έχει μακροχρόνιο ιστορικό ενδιαφέρον για θέματα που σχετίζονται με τον ορθολογισμό και την επεξεργασία πληροφοριών και, ως εκ τούτου, έχει εκπονήσει μια σειρά μελετών και στρατηγικών για να βοηθήσει τα άτομα να σκέφτονται και να ενεργούν με κριτικό πνεύμα και να προβαίνουν σε καλύτερα τεκμηριωμένες επιλογές και αποφάσεις.

Η συμπληρωματικότητα αυτών των εννοιών με τα μοντέλα γνωστικής ψυχολογίας ενέπνευσε τον καθορισμό συγκεκριμένων εκπαιδευτικών προσεγγίσεων που θα χρησιμοποιηθούν από τους εκπαιδευτές αρχικής ΕΕΚ για την αποτελεσματική υποστήριξη των σπουδαστών τους μέσω της προώθησης της κριτικής σκέψης και του γραμματισμού στα μέσα. Πράγματι, ένα από τα πιο επιτυχημένα προγράμματα που αναπτύχθηκαν στο πεδίο της γνωστικής ψυχολογίας για την εξάλειψη των γνωστικών προκαταλήψεων και των αυτοματισμών στο πλαίσιο των διαδικασιών κρίσης και λήψης αποφάσεων βασίζεται στην ενίσχυση της κριτικής σκέψης. Αυτή η εκπαίδευση βασίζεται στην καθοδήγηση του ατόμου ώστε σταδιακά να συνειδητοποιεί ολοένα και περισσότερο τις αυτόματες διαδικασίες που ενεργοποιούνται κατά την αξιολόγηση πληροφοριών για τη λήψη απόφασης/τον σχηματισμό γνώμης: με άλλα λόγια, ο στόχος αυτής της εκπαίδευσης είναι να βοηθήσει το άτομο να καταστείλει τις αυτόματες απαντήσεις που δεν αποτελούν προϊόν στοχαστικής επεξεργασίας (δηλαδή διατυπώνονται χωρίς προσεκτική και ορθολογική σκέψη). Αυτή η εκπαίδευση προωθεί την ανάπτυξη της γνωστικής αναπλαισίωσης προκειμένου το άτομο να είναι σε θέση να εξετάσει την εκάστοτε δεδομένη κατάσταση από διάφορες οπτικές γωνίες και να μάθει νέες στρατηγικές αντιμετώπισης των αυτόματων απαντήσεων. Μια τέτοια εκπαίδευση αναπτύχθηκε πρόσφατα στο πλαίσιο νέων ερευνητικών προγραμμάτων (π.χ. Απομυθοποίηση και Αυτοπαρακίνηση), τα οποία πράγματι στόχευαν στη μείωση των αυτοματισμών και των γνωστικών προκαταλήψεων κατά τον σχηματισμό κρίσεων και στη λήψη αποφάσεων (Croskerry et al., 2013).

Η προσέγγιση της κριτικής σκέψης και του γραμματισμού στα μέσα από μια γνωστική οπτική γωνία σημαίνει εστίαση στον τρόπο με τον οποίο τα άτομα κατανοούν τις πληροφορίες και τις έννοιες. Υπό τη συγκεκριμένη οπτική γωνία, η χρήση της κριτικής σκέψης για την ανάλυση πληροφοριών που προέρχονται από ψηφιακά μέσα βοηθά τα άτομα να κατανοήσουν τις συνδέσεις μεταξύ των εννοιών, να αναλύσουν τις πληροφορίες και να τις αναδιατάξουν με τη χρήση λογικών συνδέσεων, καθώς με τη χρήση αυτής της μεθόδου θα αυξηθεί η κατανόησή τους για την εκάστοτε πληροφορία/έννοια.

Επομένως, εάν αυτές οι σκέψεις μεταφερθούν στο εκπαιδευτικό πλαίσιο, μπορεί να συναχθεί το συμπέρασμα ότι η διδασκαλία σχετικά με τις προκαταλήψεις, συμπεριλαμβανομένης της ταξινόμησης τους, είναι μια αποτελεσματική μέθοδος που βοηθά τους σπουδαστές να προσδιορίζουν και να μειώνουν τις στρεβλώσεις ή τις προκαταλήψεις που κυριαρχούν στη σκέψη τους.

Συνδυάζοντας αυτές τις γνωστικές πτυχές με τους προαναφερθέντες παράγοντες που σχετίζονται με την ανάπτυξη της κριτικής σκέψης στο πλαίσιο της αρχικής ΕΕΚ, οι ακόλουθες τρεις εκπαιδευτικές προσεγγίσεις τοποθετούνται στον πυρήνα της εκπαίδευσης NERDVET:

Απομυθοποίηση της παραπληροφόρησης μέσω της χρήσης αξιόπιστων πηγών

Υποστήριξη της χρήσης συγκεκριμένων διαδικασιών για να γίνει κατανοητό εάν μια πληροφορία είναι ψευδής ή αληθής

Ευαισθητοποίηση σχετικά με τις προκαταλήψεις και τις παράλογες πεποιθήσεις

Ευαισθητοποίηση σχετικά με την ύπαρξη γνωστικών προκαταλήψεων, βάσει της παραδοχής ότι όλα τα άτομα μπορεί να είναι παράλογα, καθώς ο παραλογισμός είναι εγγενές χαρακτηριστικό των ανθρώπινων όντων (το οποίο συνδέεται με τα συναισθήματα), αλλά και σχετικά το μπορούν να μειωθούν έχοντας επίγνωση της προέλευσής τους

Αυτοπαρακίνηση

Ενίσχυση της ικανότητας των ατόμων να αναπτύσσουν προσωπικές στρατηγικές και διαδικασίες για την αντικειμενική επεξεργασία των πληροφοριών

Οι προσεγγίσεις αυτές θα περιγραφούν και θα εξηγηθούν στην επόμενη ενότητα του παρόντος Οδηγού.

NERDVET
LEARN SMART THINK SMARTER

Οδηγός Εκπαιδευτικής Εργαλειοθήκης Εκπαιδευτικές προσεγγίσεις Πρακτικές ασκήσεις

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Η υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την παραγωγή αυτής της δημοσίευσης δεν συνιστά έγκριση του περιεχομένου της, το οποίο αντικατοπτρίζει μόνο τις απόψεις των συγγραφέων, η δε Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

4. Εκπαιδευτικές προσεγγίσεις της εργαλειοθήκης και πρακτικές ασκήσεις

4.1 Απομυθοποίηση της παραπληροφόρησης μέσω της χρήσης αξιόπιστων πηγών

Ο όρος **απομυθοποίηση** αναφέρεται στην ικανότητα κάποιου να διαπιστώσει εάν μια πληροφορία είναι αληθής ή ψευδής. Το πρώτο βήμα για την ανάπτυξη αυτής της δεξιότητας είναι να μάθει κάποιος πώς να αμφισβητεί ή να αμφιβάλλει για όσα διαβάζει και βλέπει, χωρίς να θεωρεί δεδομένη την αξιοπιστία κάθε πηγής πληροφοριών.

Το δεύτερο βήμα είναι ο εντοπισμός εργαλείων/τόρων που βοηθούν στον εντοπισμό αξιόπιστων πληροφοριών και απόψεων. Κατ' αυτόν τον τρόπο, οι εκπαιδευόμενοι θα επιτύχουν τα εξής:

- Θα εξοικειωθούν με την έννοια του ελέγχου πηγών και να είναι σε θέση να επιβεβαιώσουν την ακρίβεια/ αξιοπιστία μιας πληροφορίας.
- Θα είναι σε θέση να συγκρίνουν τις πηγές μιας πληροφορίας με ευρέως αναγνωρισμένες αξιόπιστες πηγές ή με διαδικτυακούς τόπους που απομυθοποιούν ψευδείς ειδήσεις.

Ως εκ τούτου, είναι σημαντικό να αυξηθεί η ευαισθητοποίηση σχετικά με τη σημασία της χρήσης αξιόπιστων πηγών για την ερμηνεία ενός φαινομένου, αντί να εμπιστευόμαστε οποιαδήποτε πληροφορία συλλέγεται από το διαδίκτυο, τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης ή από φήμες. Το αποτέλεσμα είναι ότι, μαθαίνοντας πώς να απομυθοποιούν τις πληροφορίες, οι σπουδαστές δεν αποκτούν απλώς πρόσβαση σε περισσότερες ποιοτικές πληροφορίες, αλλά αυξάνεται και η κατανόησή τους για τις εν λόγω πληροφορίες.

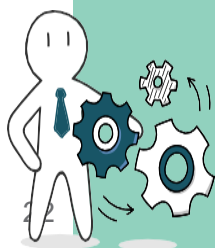
Μαθησιακοί Στόχοι:

- Βελτίωση της ευαισθητοποίησης σχετικά με την ύπαρξη ψευδών, ανακριβών ή παραπλανητικών πληροφοριών (π.χ. ψευδών ειδήσεων, συνωμοσιών, βαθιά ψευδούς περιεχομένου [deepfakes]).
- Κατανόηση της σημασίας των αξιόπιστων πηγών και καλλιέργεια της ικανότητας διάκρισής τους από τις αναξιόπιστες.
- Εμπέδωση της συνήθειας των σπουδαστών να ελέγχουν την πηγή των πληροφοριών στην οποία εκτίθενται.
- Διάδοση της γνώσης και προώθηση της χρήσης εργαλείων και πρωτοβουλιών απομυθοποίησης που προσφέρουν αξιόπιστες πηγές, π.χ. διαδικτυακούς ιστότοπους και φορείς που παρέχουν πληροφορίες για μια ποικιλία διαφορετικών θεμάτων, προσδιορίζοντας ποια γεγονότα είναι ή δεν είναι ψευδή, διεθνείς οργανισμούς κ.λπ.

Κύριες εφαρμογές:

1. Προσδιορισμός αξιόπιστων πηγών μέσω της ανάπτυξης της ικανότητας διάκρισης των πληροφοριών καλής ποιότητας, η οποία συμβάλλει στη συνειδητοποίηση του κινδύνου ψευδών ειδήσεων και ψευδών πληροφοριών και στην αποφυγή τους **(Μάθημα 1)**
2. Εντοπισμός αξιόπιστων πηγών για την ανάθεση εργασιών ή για γενικές αναζητήσεις στο διαδίκτυο, οι οποίες συμβάλλουν στην επιτάχυνση και τη βελτίωση της ποιότητας της έρευνας για πληροφορίες στο διαδίκτυο μέσω της δημιουργίας καταλόγου αξιόπιστων πηγών για μελλοντική χρήση. **(Μάθημα 2)**
3. Παρουσίαση διάφορων τύπων ψευδών ειδήσεων, ενώ ταυτόχρονα παρέχεται στους σπουδαστές η δυνατότητα να δημιουργήσουν οι ίδιοι ψευδείς ειδήσεις. **(Μάθημα 3)**

Χρήσιμες ερωτήσεις για συζήτηση:

Ποιος δημιούργησε αυτό το περιεχόμενο;
Υπάρχει κάποια απόδειξη αυτής της πληροφορίας; Πού συνηθίζω να διαβάζω πληροφορίες, ειδήσεις και απόψεις;
Οι πηγές αυτές είναι αξιόπιστες;
Η πληροφορία αυτή είναι πιστευτή με βάση όσα ήδη γνωρίζω για το συγκεκριμένο θέμα;

Εισαγωγή στα παρακάτω θέματα μέσω των εκπαιδευτικών βίντεο του NERDVET:

- Απομυθοποίηση ψευδών ειδήσεων και έλεγχος πηγής
- Ελευθερία επιλογής στο διαδίκτυο: συνειδητοποίηση της απειλής
- Ασφαλής χρήση του διαδικτύου και των κοινωνικών δικτύων

4.1.1 Πρακτικές Ασκήσεις

ΜΑΘΗΜΑ 1

Σύντομος οδηγός για τις αξιόπιστες πηγές

ΕΣΤΙΑΣΗ

Το μάθημα αυτό έχει σκοπό να βοηθήσει τους μαθητές να αποκτήσουν μεγαλύτερη επίγνωση της σημασίας της χρήσης αξιόπιστων πηγών, δεδομένων των κινδύνων που συνεπάγεται η έκθεση σε ψευδείς ή ανακριβείς πληροφορίες στο διαδίκτυο και εκτός διαδικτύου.

Η δραστηριότητα αυτή μπορεί να εφαρμοστεί με σπουδαστές που έχουν ελάχιστες γνώσεις σχετικά με τις ψευδείς ειδήσεις, την παραπληροφόρηση και την ανάγκη ελέγχου των γεγονότων και χρήσης αξιόπιστων πηγών, καθώς στοχεύει στη σταδιακή ανάπτυξη της επίγνωσης των μαθητών.

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

- Κατανόηση και αναγνώριση αξιόπιστων πηγών και πληροφοριών καλής ποιότητας με τη χρήση ορισμένων κοινών τεχνικών
- Δυνατότητα σύνταξης καταλόγου αξιόπιστων πηγών που θα ενημερώνεται τακτικά για μελλοντική αναφορά
- Ικανότητα πραγματοποίησης μιας παρουσίασης για την καθοδήγηση άλλων στην απομυθοποίηση της παραπληροφόρησης

ΔΙΑΡΚΕΙΑ

120 λεπτά

(ή μεγαλύτερη, ανάλογα με τον αριθμό των ομάδων που συγκροτούνται· το μάθημα μπορεί να καταμηθεί σε επιμέρους καθήκοντα που συνδέονται μεταξύ τους).

ΜΕΘΟΔΟΙ

Προκαταρκτικός προβληματισμός για την εδραίωση κοινής κατανόησης σε θέματα όπως ο σεβασμός της γνώμης των άλλων, ο σεβασμός του χρόνου ομιλίας, η ενεργητική ακρόαση κ.λπ.

Συμμετοχική προσέγγιση μέσω

- Αλληλεπίδρασης μεταξύ σπουδαστών και εκπαιδευτή σε ένα περιβάλλον αμοιβαίας εμπιστοσύνης και σεβασμού.
- Ανοικτών συζητήσεων.
- Συνεδριών του συνόλου των εκπαιδευόμενων ή ομαδικών συνεδριών αναζήτησης ιδεών, κ.λπ.

ΕΡΓΑΣΙΑ 1

Ζέσταμα

1. Ο εκπαιδευτής εισάγει ένα θέμα που θα αναλυθεί κατά τη διάρκεια της άσκησης, το οποίο σχετίζεται κατά κάποιον τρόπο με το πρόγραμμα σπουδών, την εμπειρία ζωής των εκπαιδευομένων ή τα κίνητρά τους (π.χ. προκήρυξη θέσης εργασίας, μείωση των αποβλήτων τροφίμων, κανόνες υγιεινής και ασφάλειας στην εργασία, τοποθέτηση ηλεκτρικής εγκατάστασης που συνδυάζεται με τεχνική υδρορροή, αξιολόγηση της γονιμότητας του εδάφους κ.λπ.)
2. Ο εκπαιδευτής χωρίζει τους εκπαιδευόμενους σε μικρές ομάδες (των 4/5 σπουδαστών) και τους καλεί να αναζητήσουν πηγές πληροφοριών που παρέχουν περιεχόμενο σχετικό με το υπό εξέταση θέμα, ακολουθώντας δε να επιλέξουν την πηγή που θα αποτελέσει τη βάση για τη διαμόρφωση των απόψεών τους.

ΑΣΚΗΣΗ

1. Ο εκπαιδευτής παρουσιάζει το σύνολο των παρακάτω ερωτήσεων (οι οποίες μπορούν να προσαρμοστούν με βάση το επιλεγμένο θέμα και τα χαρακτηριστικά των σπουδαστών) για την καθοδήγηση της εργασίας των ομάδων. Αυτό μπορεί να γίνει με εκτύπωση και διανομή του ερωτηματολογίου ή χρησιμοποιώντας ηλεκτρονικά εργαλεία για τη δημιουργία ερευνών **(βλ. κουτί υλικών & πόρων υποστήριξης)**:

- Μπορώ να πιστέψω τις πληροφορίες που παρουσιάζει αυτή η πηγή;
- Γιατί μπορώ να το πω αυτό; Πώς μπορώ να το αποδείξω;
- Πού συνηθίζω να διαβάζω πληροφορίες, ειδήσεις και απόψεις;
- Είναι αξιόπιστες;
- Θα μπορούσαν το Facebook ή παρόμοια κοινωνικά δίκτυα να αποτελέσουν μια καλή πηγή πληροφοριών;
- Γιατί μπορώ να το πω αυτό; Πώς μπορώ να το αποδείξω;

2. Ο εκπαιδευτής ζητεί από κάθε ομάδα να συζητήσει τις απαντήσεις της και να γράψει τα συμπεράσματά της.
3. Ο εκπαιδευτής ζητεί από κάθε ομάδα να παρουσιάσει την πηγή που έχει επιλέξει, τις απαντήσεις της στις προτεινόμενες ερωτήσεις και τη γνώμη που έχει σχηματίσει για το θέμα της έρευνας με βάση τις πληροφορίες που έχει συλλέξει.

Καταληκτικό στάδιο

1. Ο εκπαιδευτής προωθεί μια συλλογική συζήτηση μεταξύ των σπουδαστών για να σχολιάσουν τα αποτελέσματα του ερωτηματολογίου (που μπορεί να παρουσιαστεί οπτικά, εάν χρησιμοποιήθηκε διαδικτυακό εργαλείο).
2. Η σημασία της γνώσης του τρόπου επικύρωσης των πληροφοριών που παρουσιάζονται από τα μέσα ενημέρωσης μπορεί να επεξηγηθεί περαιτέρω παρουσιάζοντας στους σπουδαστές παραδείγματα παραπληροφόρησης και ψευδών ειδήσεων που διαδίδονται από αναξιόπιστες πηγές σχετικά με το θέμα της έρευνας. Προκειμένου να αναδείξει το πόσο εύκολα διαδίδονται οι ψευδείς ειδήσεις, ο εκπαιδευτής μπορεί περαιτέρω να επιλέξει ένα άρθρο ψευδών ειδήσεων και να ζητήσει από τους σπουδαστές να προσπαθήσουν να διαπιστώσουν πόσοι διαφορετικοί διαδικτυακοί τόποι έχουν αναδημοσιεύσει τη συγκεκριμένη πληροφορία εντός συγκεκριμένου χρονικού πλαισίου (π.χ. εντός 2 ημερών).
3. Τα κύρια συμπεράσματα συνοψίζονται γραπτώς ή μέσω ψηφιακής παρουσίασης, ενώ οι σπουδαστές και ο εκπαιδευτής μπορούν να κοινοποιήσουν και άλλες επιλογές πηγής, καθώς και πρόσθετους διαδικτυακούς πόρους για την επικύρωση των πληροφοριών που προέρχονται από τα μέσα. Προαιρετικά, η εργασία μπορεί να επαναληφθεί εστιάζοντας σε διαφορετικά θέματα έρευνας, προκειμένου να ελεγχθεί εάν οι σπουδαστές είναι σε θέση να εντοπίσουν αξιόπιστες πηγές και να απορρίψουν τις αναξιόπιστες. Αυτό επιτρέπει στον εκπαιδευτή να μετρήσει εάν οι εκπαιδευόμενοι αφομοίωσαν και είναι σε θέση να εφαρμόσουν τις κοινοποιηθείσες τεχνικές.

ΕΡΓΑΣΙΑ 2

Προκαταρκτικό στάδιο

1. Ο εκπαιδευτής χωρίζει τους σπουδαστές σε μικρές ομάδες (των 4/5 σπουδαστών) και τους ζητεί να φανταστούν ότι προσκλήθηκαν να μιλήσουν με μια ομάδα ατόμων (π.χ. σε νεότερους σπουδαστές/γονείς/εργαζόμενους συγκεκριμένου επαγγέλματος).
2. Ο εκπαιδευτής εξηγεί ότι, κατά τη διάρκεια αυτών των ομιλιών, οι μαθητές θα πρέπει να παρουσιάσουν έναν σύντομο οδηγό με τίτλο «Η σημασία της χρήσης μόνο αξιόπιστων πηγών για το μέλλον μου».

ΑΣΚΗΣΗ

1. Ο εκπαιδευτής ζητεί από κάθε ομάδα να προετοιμάσει τον σύντομο οδηγό της μέσω γραπτού κειμένου ή ψηφιακής παρουσίασης απαντώντας στο σύνολο των παρακάτω ερωτήσεων/δηλώσεων:

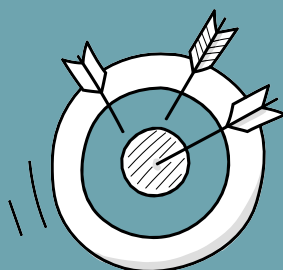
- Ποια πηγή είναι καλή ή αξιόπιστη;
- Ποια πηγή είναι κακή ή αναξιόπιστη;
- Καταγράψτε 3 χαρακτηριστικά παραδείγματα αξιόπιστων πηγών.
- Καταγράψτε 3 χαρακτηριστικά παραδείγματα αναξιόπιστων πηγών.
- Καταγράψτε τους κινδύνους (τουλάχιστον 3) που συνδέονται με τη μη χρήση αξιόπιστης πηγής.

2. Αφού συζητήσουν τις απαντήσεις τους και καταλήξουν σε κάποια κοινά συμπεράσματα, οι ομάδες παρουσιάζουν τους σύντομους οδηγούς τους στην τάξη (εντός 5 έως 8 λεπτών η καθεμία).
3. Οι σύντομοι οδηγοί σχολιάζονται από τον εκπαιδευτή μέσω συζήτησης με τους σπουδαστές, προκειμένου να προβληματιστούν σχετικά με την έννοια των αξιόπιστων πηγών και τη σημασία της χρήσης τους. Ο εκπαιδευτής μπορεί επίσης να κοινοποιήσει πρόσθετους πόρους, όπως οδηγούς για τον τρόπο επισήμανσης ύποπτων ειδήσεων σε κοινωνικά δίκτυα, κατάλογο διαδικτυακών τόπων που έχουν δημοσιεύσει ψευδή ή σατιρικά άρθρα ή, αντίθετα, κατάλογο διαδικτυακών τόπων που παρακολουθούν προσεκτικά τις προειδοποιήσεις δημοσίων ειδήσεων όταν κάποια είδηση δεν είναι αληθής ή δεν είναι πλήρως αληθής, κ.λπ. Για ορισμένα παραδείγματα, **βλ. κουτί υλικών/πόρων υποστήριξης**.

Καταληκτικό στάδιο

1. Οι σπουδαστές ψηφίζουν για να επιλέξουν τον καλύτερο σύντομο οδηγό. Για τη διασφάλιση της ανωνυμίας κατά τη διαδικασία της ψηφοφορίας μπορεί να χρησιμοποιηθεί ένα διαδικτυακό εργαλείο για τη διεξαγωγή δημοσκοπήσεων.
2. Εάν οι συνθήκες το επιτρέπουν, ο καλύτερος σύντομος οδηγός μπορεί να παρουσιαστεί σε κάποιο διαφορετικό κοινό από την ομάδα που τον δημιούργησε.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Η παρατήρηση μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την αξιολόγηση της ποιότητας της συζήτησης στις ομάδες, για παράδειγμα:

- Ο εκπαιδευτής μπορεί να παρακολουθήσει την πρώτη εργασία και να διαπιστώσει όσα συμβαίνουν στις ομάδες εργασίας (ποιος συμμετέχει, τι είδους ιδέες κοινοποιούνται, κ.λπ.)
- Ο εκπαιδευτής μπορεί να αξιολογήσει τις εργασίες των σπουδαστών του και να αξιολογήσει εάν επιτεύχθηκαν τα μαθησιακά αποτελέσματα.
- Τα διαδικτυακά εργαλεία έρευνας/δημοσκοπήσεων μπορούν επίσης να αποτελέσουν χρήσιμα σημεία αναφοράς για την παροχή «οπτικών αποδεικτικών στοιχείων» και να παράσχουν στον εκπαιδευτή τη δυνατότητα να συνθέσει τις κύριες ιδέες που προέκυψαν από τη συζήτηση.

ΥΛΙΚΑ & ΠΟΡΟΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ

- **ⓧ Διαδικτυακά εργαλεία διεξαγωγής ερευνών/δημοσκοπήσεων**
 - wooclap
 - Slido
- **ⓧ Διαδικτυακοί τόποι ελέγχου ειδήσεων**
 - The Consensus Project
 - Skeptikal science
 - Digital Scherlocks
 - Hoaxy

ΜΑΘΗΜΑ 2

Δημιουργήστε τη θεματική σας βάση δεδομένων

ΕΠΙΚΕΝΤΡΩΣΗ

Το μάθημα αυτό έχει ως σκοπό να βοηθήσει τους εκπαιδευόμενους να αυξήσουν την ταχύτητα και να βελτιώσουν την ποιότητα των αναζητήσεών τους για πληροφορίες στο διαδίκτυο, βασιζόμενοι σε μια επιλεγμένη βάση δεδομένων που διευκολύνει την πρόσβαση και την επικαιροποίηση των πηγών.

Η δραστηριότητα αυτή μπορεί να εφαρμοστεί με σπουδαστές που έχουν ελάχιστες γνώσεις σχετικά με τη χρήση ηλεκτρονικών μηχανών αναζήτησης και τεχνικών, καθώς παρέχει βασικές οδηγίες που μπορούν να αξιοποιηθούν και σε περιβάλλοντα εκτός του περιβάλλοντος της τάξης.

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

- Ικανότητα ενσωμάτωσης εργαλείων από διάφορους τομείς γνώσης για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας στη συλλογή πληροφοριών
- Δυνατότητα εύκολου εντοπισμού αξιόπιστων πηγών για την ανάθεση εργασιών ή για γενικές αναζητήσεις στο διαδίκτυο

ΔΙΑΡΚΕΙΑ

120 λεπτά

ΜΕΘΟΔΟΙ

- Προκαταρκτικός προβληματισμός για την εδραίωση κοινής κατανόησης σε θέματα όπως ο σεβασμός της γνώμης των άλλων, ο σεβασμός του χρόνου ομιλίας, η ενεργητική ακρόαση κ.λπ.
- Συμμετοχική προσέγγιση μέσω
 - Αλληλεπίδρασης μεταξύ σπουδαστών και εκπαιδευτή σε ένα περιβάλλον αμοιβαίας εμπιστοσύνης και σεβασμού.
 - Ανοικτών συζητήσεων.
 - Συνεδριών του συνόλου των εκπαιδευομένων ή ομαδικών συνεδριών καταιγισμού ιδεών, κ.λπ.

ΕΡΓΑΣΙΑ

Ζέσταμα

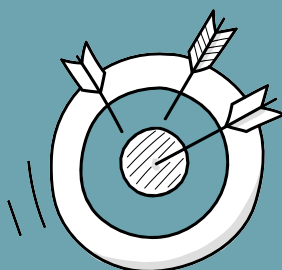
1. Ο εκπαιδευτής χωρίζει τους εκπαιδευόμενους σε μικρές ομάδες (των 4/5 σπουδαστών) και εισάγει ένα θέμα που θα αναλυθεί κατά τη διάρκεια της άσκησης, το οποίο κατά κάποιο τρόπο σχετίζεται με το πρόγραμμα σπουδών. Προκειμένου να διεξαχθεί η άσκηση, μπορεί επίσης να υιοθετηθεί μια διεπιστημονική προσέγγιση που θα ενσωματώνει ορισμένες πτυχές εκπαίδευσης στις ΤΠΕ στη δημιουργία της βάσης δεδομένων.
2. Ο εκπαιδευτής διανέμει φύλλα εργασίας με διαφορετικές τεχνικές αναζήτησης και συμβουλές (**βλ. πλαίσιο υλικών & πόρων υποστήριξης** για μερικά παραδείγματα) σε κάθε ομάδα, ζητώντας από τους σπουδαστές να διαβάσουν και να αφομοιώσουν τις πληροφορίες.
3. Ο εκπαιδευτής ζητεί από τους σπουδαστές να επιδείξουν τις διαφορετικές τεχνικές αναζήτησης στις άλλες ομάδες σπουδαστών με τη χρήση πραγματικών παραδειγμάτων αναζήτησης.
4. Με αφειρία μιας εργασίας που μπορεί όντως να τους έχει ανατεθεί, οι σπουδαστές έχουν τη δυνατότητα να εργαστούν και πάλι σε ομάδες και να εκπαιδευτούν ώστε να γίνουν ικανοί να εντοπίζουν πληροφορίες.

ΑΣΚΗΣΗ

1. Ο εκπαιδευτής προτείνει στους εκπαιδευόμενους να δημιουργήσουν μια «Προσωπική Θεματική Βάση Δεδομένων» για αξιόπιστες πηγές πληροφοριών χρησιμοποιώντας ένα υπολογιστικό φύλλο, όπου οι σπουδαστές μπορούν να ερευνήσουν, να συγκεντρώσουν και να ταξινομήσουν τις πηγές που εντοπίζουν. Στη βάση δεδομένων μπορούν να ενσωματωθούν πρόσθετα πεδία –μουσική, βιβλία, ειδήσεις, επιστήμες, τέχνες κ.λπ.
2. Ο εκπαιδευτής καλεί τους σπουδαστές να δημοσιεύσουν ή να κοινοποιήσουν τη Βάση Δεδομένων στους ομοτίμους τους προκειμένου να προβούν σε αμοιβαία ανταλλαγή γνώσεων.
3. Ο εκπαιδευτής παρουσιάζει μια διαδικασία PDCA (plan-do-check-act) για μια τακτική αναθεώρηση και ενημέρωση της Βάσης Δεδομένων:
 - Σχεδιασμός των κατηγοριών που θα περιλαμβάνονται στη βάση δεδομένων
 - Υλοποίηση της βάσης δεδομένων και τροφοδότησή της με πληροφορίες, πηγές, συνδέσμους
 - Έλεγχος της αξιοπιστίας των πηγών
 - Λήψη μέτρων για τη διόρθωση τυχόν σφαλμάτων, αστοχιών, παρωχημένων λημμάτων, κ.λπ.

Καταληκτικό στάδιο

1. Ο εκπαιδευτής διοργανώνει μια συζήτηση μεταξύ των σπουδαστών για να εξαχθούν τα κύρια συμπεράσματα της άσκησης.
2. Με στόχο τη διατήρηση της κοινόχρηστης βάσης δεδομένων, ο εκπαιδευτής διασφαλίζει ότι όλοι οι εκπαιδευόμενοι έχουν πρόσβαση σε αυτήν και ότι διορίζονται στο πλαίσιο μιας εκ περιτροπής διαδικασίας ορισμένοι «Διαχειριστές Βάσης Δεδομένων».
3. Ο εκπαιδευτής παρέχει οδηγίες σε όλους τους σπουδαστές προκειμένου να ειδοποιούν ανά πάσα στιγμή τους διαχειριστές για οποιαδήποτε σημαντική αλλαγή ή σφάλμα παρατηρούν στις πηγές.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Η άσκηση αυτή μπορεί να αξιολογηθεί μέσω ερωτηματολογίων που χορηγούνται στους σπουδαστές στην αρχή και στο τέλος των δραστηριοτήτων και περιέχουν ερωτήσεις που σχετίζονται με τις γνώσεις, την εμπιστοσύνη και την ικανότητά τους να εντοπίζουν και να αξιολογούν τους πόρους.

Επιπλέον, ο εκπαιδευτής μπορεί επίσης να αξιολογήσει άμεσα τον αντίκτυπο της δραστηριότητας ενόσω οι σπουδαστές θα χρησιμοποιούν τις γνώσεις τους για την εκτέλεση των εργασιών που τους ανατίθενται.

ΥΛΙΚΑ & ΠΟΡΟΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ

- *Τεχνικές διαδικτυακής αναζήτησης*
Επτά τρόποι για να βρείτε αυτό που θέλετε στο διαδίκτυο

Τεχνικές διαδικτυακής αναζήτησης

ΜΑΘΗΜΑ 3

ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΟΙ ΨΕΥΔΕΙΣ ΕΙΔΗΣΕΙΣ;

ΕΠΙΚΕΝΤΡΩΣΗ

Το μάθημα αυτό έχει σκοπό να βοηθήσει τους σπουδαστές να κατανοήσουν τι είναι οι ψευδείς ειδήσεις και πώς να τις διακρίνουν από γεγονότα που επιβεβαιώνουν αξιόπιστες πηγές. Οι σπουδαστές θα μάθουν επίσης για τους διάφορους τύπους ψευδών ειδήσεων, πρώτον μέσω της άμεσης παρατήρησης και, δεύτερον, μέσω της κατασκευής ψευδών ειδήσεων από αυτούς τους ίδιους.

Η δραστηριότητα αυτή μπορεί να εφαρμοστεί με σπουδαστές που έχουν ελάχιστες γνώσεις σχετικά με τον γραμματισμό στα μέσα ή/και ευαισθητοποίηση σε σχέση με τις ψευδείς ειδήσεις και την παραπληροφόρηση, καθώς εστιάζει στην ανάπτυξή τους για εγκάρσια χρήση, η οποία θα κυμαίνεται από τα προσωπικά έως τα εκπαιδευτικά πλαίσια.

ΔΙΑΡΚΕΙΑ

120 λεπτά

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

- Κατανόηση της έννοιας και του φαινομένου των ψευδών ειδήσεων, της παραπληροφόρησης και των σκόπιμα παραπλανητικών πληροφοριών
- Ικανότητα διάκρισης των γεγονότων που επιβεβαιώνουν αξιόπιστες πηγές από τις ψευδείς ειδήσεις
- Γνώση των κύριων τύπων ψευδών/παραπλανητικών ειδήσεων

ΜΕΘΟΔΟΙ

- Προκαταρκτικός προβληματισμός για την εδραίωση κοινής κατανόησης σε θέματα όπως ο σεβασμός της γνώμης των άλλων, ο σεβασμός του χρόνου ομιλίας, η ενεργητική ακρόαση κ.λπ.
- Συμμετοχική προσέγγιση μέσω
 - Αλληλεπίδρασης μεταξύ σπουδαστών και εκπαιδευτή σε ένα περιβάλλον αμοιβαίας εμπιστοσύνης και σεβασμού.
 - Ανοικτών συζητήσεων.
 - Συνεδριών του συνόλου των εκπαιδευομένων ή ομαδικών συνεδριών καταιγισμού ιδεών, κ.λπ.

Προκαταρκτικό στάδιο

1. Για να σπάσει ο πάγος και να εισαγάγει το θέμα των ψευδών ειδήσεων, ο εκπαιδευτής προτείνει το ακόλουθο σύνολο ερωτήσεων στους σπουδαστές, τους οποίους έχει χωρίσει σε μικρές ομάδες ή ζευγάρια:

- Πείτε στους άλλους σπουδαστές κάτι για τον εαυτό σας και συμπεριλάβετε ένα ψέμα. Μπορούν οι άλλοι να πουν ποιο είναι το ψέμα;
- Για ποιον λόγο νομίζετε ότι λέμε ψέματα;
- Πότε είναι θεμιτό ένα ψέμα και πότε υπερβαίνει τα όρια;
- Γνωρίζετε βιβλία ή ταινίες στις οποίες οι ψευδείς ειδήσεις/ψεύτικες ζωές αποτελούν κύρια θέματα;
- Τι είναι οι ψευδείς ειδήσεις;
- Τα ψέμα και η ψευδής είδηση ταυτίζονται;
- Υπάρχουν σκόπιμες ψευδείς ειδήσεις; Γιατί ναι ή γιατί όχι;
- Ποιος είναι ο βαθύτερος λόγος για τον οποίο λέγεται ένα ψέμα; Ποιος είναι ο βαθύτερος

2. Οι σπουδαστές συζητούν τις απαντήσεις τους πρώτα σε ομάδες ή ζευγάρια και στη συνέχεια σχολιάζουν τα συμπεράσματά τους με όλη την τάξη, καθοδηγούμενοι από τον εκπαιδευτή. Προαιρετικά, μπορεί να χρησιμοποιηθεί η μέθοδος εργασίας της από κοινού σύνθεσης των ατομικών συμβολών των μελών μιας ομάδας [placemat working method] (**βλ. πλαίσιο υλικών & πόρων υποστήριξης**) με στόχο την περαιτέρω ανάπτυξη των επικοινωνιακών δεξιοτήτων των σπουδαστών.

ΑΣΚΗΣΗ

ΕΡΓΑΣΙΑ 1

1. Ο εκπαιδευτής εμβαθύνει στο θέμα των ψευδών ειδήσεων προτείνοντας στους σπουδαστές μια ποικιλία διαδραστικών πόρων για πειραματισμό (**βλ. πλαίσιο υλικών & πόρων υποστήριξης**):
 - «Τι είναι αληθές και τι ψευδές», διαγωνισμός κουίζ
 - «Ποιοι τύποι ψευδών ειδήσεων υπάρχουν;», ανάλυση
2. Ο εκπαιδευτής χωρίζει τους σπουδαστές σε μικρές ομάδες και τους ζητεί, χρησιμοποιώντας τις ειδήσεις από το προηγούμενο κουίζ, να προσδιορίσουν τον τύπο ψευδών ειδήσεων που αντιπροσωπεύουν.

ΑΣΚΗΣΗ

ΕΡΓΑΣΙΑ 2

1. Ο εκπαιδευτής ζητεί από τους σπουδαστές να επιλέξουν ένα θέμα που σχετίζεται κατά κάποιο τρόπο με το εκπαιδευτικό πρόγραμμα, την εμπειρία της ζωής ή τα κίνητρα των εκπαιδευομένων και να διεξαγάγουν κάποια διαδικτυακή έρευνα σχετικά με αυτό.
2. Αφού συγκεντρώσει όλες τις απαραίτητες πληροφορίες, ο εκπαιδευτής ζητεί από τους σπουδαστές να γράψουν, ο καθένας χωριστά, δύο σύντομα άρθρα ή αναρτήσεις σε μέσα κοινωνικής δικτύωσης –το ένα να περιέχει αληθείς και το άλλο ψευδείς πληροφορίες– για το θέμα που επέλεξαν.
3. Οι σπουδαστές διαβάζουν τα άρθρα ή τις αναρτήσεις τους ενώπιον της τάξης, κατόπιν δε ακολουθεί συζήτηση προκειμένου η τάξη να αποφασίσει ποια από τις δύο εκδοχές είναι αναξιόπιστη και σε ποια κατηγορία ψευδών ειδήσεων ανήκει.

Καταληκτικό στάδιο

1. Ο εκπαιδευτής ρωτά τους σπουδαστές ποιο είναι το πιο σημαντικό πράγμα που έμαθαν σήμερα και αν κάποιος πρόκειται να αλλάξει κάτι με βάση όσα έμαθε.
2. Οι απαντήσεις αποτελούν αντικείμενο σχολιασμού από όλη την τάξη.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Η άσκηση αυτή μπορεί να αξιολογηθεί μέσω ερωτηματολογίων που χορηγούνται στους σπουδαστές κατά την έναρξη και το τέλος των δραστηριοτήτων.

Το ερωτηματολόγιο μπορεί να περιέχει απλές ερωτήσεις για τη μέτρηση της αντίληψης των σπουδαστών και του βαθμού κατανόησης των ψευδών ειδήσεων και της παραπληροφόρησης από αυτούς.

ΥΛΙΚΑ & ΠΟΡΟΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ

- **Μέθοδος εργασίας της από κοινού σύνθεσης των ατομικών συμβολών των μελών μιας ομάδας [placemat working method]**
 - Διαφοροποίηση – η μέθοδος της από κοινού σύνθεσης των ατομικών συμβολών των μελών μιας ομάδας [placemat working method] και η μέθοδος της κατάτμησης και ανάθεσης των εργασιών της τάξης σε ομάδες και της εκ των υστέρων σύνθεσης των αποτελεσμάτων των ομάδων (jigsaw method)
- **Εντοπισμός ψευδών ειδήσεων**
 - Not Real News | The Week in Fake News – Associated Press
 - Fake or real headlines quiz | The Guardian Foundation
 - Break the Fake: News | MediaSmarts
- **Τύποι ψευδών ειδήσεων**
 - Infographic: Beyond Fake News – 10 Types of Misleading News

4.2 Ευαισθητοποίηση σχετικά με τις προκαταλήψεις και τις παράλογες πεποιθήσεις

Οι **γνωστικές προκαταλήψεις** είναι ένα είδος απλών, εύκολων και ασυνείδητων σφαλμάτων στα οποία ενδέχεται να υποπέσουν τα άτομα όταν προσπαθούν να ερμηνεύσουν πληροφορίες για θέματα που δεν γνωρίζουν σε βάθος.

Ως εκ τούτου, ως **απομυθοποίηση** νοείται μια διαδικασία που στοχεύει στη μείωση της επιρροής των γνωστικών προκαταλήψεων στη λήψη αποφάσεων και τη διαμόρφωση κρίσεων, πρωτίστως δε στην ενίσχυση της διαδικασίας επίγνωσης και της ορθολογικής σκέψης των ατόμων.

Οι **παράλογες πεποιθήσεις** έχουν παρεμφερή χαρακτήρα, καθώς καλύπτουν ελλείψεις του ατόμου που αφορούν την ικανότητά του να ερμηνεύσει ορθολογικά το εκάστοτε φαινόμενο. Ωστόσο, οι παράλογες πεποιθήσεις έχουν τις ρίζες τους μέσα στα άτομα, καθώς συχνά σχετίζονται με συναισθήματα ή αξίες που ενδέχεται να συνδέονται με θρησκευτικές πεποιθήσεις, πολιτισμικές αξίες ή προσωπικές εμπειρίες. Οι παράλογες πεποιθήσεις αφορούν πράγματι χρόνιες προκαταλήψεις μέσω των οποίων τα άτομα ενδέχεται να κάνουν διακρίσεις και να αποφεύγουν διαφορετικούς ή εναλλακτικούς τρόπους σκέψης, ώστε να επηρεάζεται ευρέως η ποιότητα των διαδικασιών λήψης αποφάσεων (π.χ. στερεότυπη σκέψη, προκατάληψη κ.λπ.).

Μαθησιακοί Στόχοι:

- Ανάπτυξη επίγνωσης σχετικά με την ύπαρξη προκαταλήψεων και παράλογων πεποιθήσεων καθώς και της ικανότητας αναγνώρισής τους.
- Κατανόηση του βαθμού στον οποίο μια διαδικασία αιτιολόγησης είναι προκατειλημμένη ή όχι μέσω της ενδελεχούς ανάλυσής της, της περιγραφής των διαθέσιμων αποδεικτικών στοιχείων και της τεκμηρίωσης του τρόπου με τον οποίο επηρεάζει την κατάληξη σε συγκεκριμένα συμπεράσματα.
- Διερεύνηση και εξέταση εναλλακτικών εξηγήσεων/ερμηνειών.
- Αύξηση της ευαισθητοποίησης σχετικά με τη σημασία των απόψεων και του τρόπου ζωής

Κύριες εφαρμογές:

1. Απόκτηση γνώσεων για την παρουσίαση και, στη συνέχεια, την αυτορύθμιση της διαδικασίας λήψης αποφάσεων και της διαδικασίας ερμηνείας των πιθανών προσωπικών συναισθημάτων, μεροληπτικών στάσεων και των προκαταλήψεων που συνδέονται με αυτές, έχοντας επίγνωση των διαφορετικών τύπων προκαταλήψεων που μπορεί να προκύψουν. **(Μάθημα 1)**
2. Υποστήριξη προς τους σπουδαστές για να εκφράσουν ανοιχτά τις πεποιθήσεις τους και προσδιορισμός όσων εξ αυτών ενδέχεται να οφείλονται σε μεροληψία, καθώς και ανάδειξη της σημασίας του να λαμβάνονται υπόψη διαφορετικές απόψεις και αξίες, προκειμένου να αποφευχθούν πιθανές μορφές διακρίσεων. **(Μάθημα 2)**
3. Κατανόηση του γεγονότος ότι υπάρχουν άτομα με διαφορετική εμφάνιση, απόψεις, χαρακτηριστικά και πεποιθήσεις και υπογραμμίζοντας τη δυνατότητα να χτίσουν «γέφυρες» ενσυναίσθησης αναγνωρίζοντας τα παράλογα συναισθήματα και τις αντιδράσεις των άλλων. **(Μάθημα 3)**

Χρήσιμες ερωτήσεις για συζήτηση:

Το σκεπτικό μου είναι προϊόν προκατάληψης;
 Πώς κατέληξα σε αυτό το συμπέρασμα;
 Ποιο είναι το σκεπτικό μου; Μπορώ να το περιγράψω; Είναι αυτή η μόνη δυνατή ερμηνεία ή υπάρχουν εναλλακτικές ερμηνείες;
 Είμαι σε θέση να καταλήξω σε διαφορετική ερμηνεία;

Εκφράζω προσωπικές πεποιθήσεις που πραγματικά επέλεξα για λογαριασμό μου/τις οποίες πραγματικά πιστεύω;

Έχω κάποια προκατάληψη σχετικά με αυτό το γεγονός/άτομο;

Μπορώ να προσδιορίσω τις προσωπικές μου πεποιθήσεις; Ποια είναι η προέλευση της πεποίθησής μου;

Εισαγωγή στα παρακάτω θέματα μέσω των εκπαιδευτικών βίντεο του NERDVET:

- Κριτική συμπεριφορά
- Γιατί είναι σημαντική η κριτική σκέψη για την καθημερινότητά σας;
- Μεροληψία και προκατάληψη
- Λάβετε μέτρα για την αντιμετώπιση των παράλογων πεποιθήσεών σας

4.2.1 Πρακτικές Ασκήσεις

ΜΑΘΗΜΑ 1

Τι είναι η γνωστική προκατάληψη;

ΕΠΙΚΕΝΤΡΩΣΗ

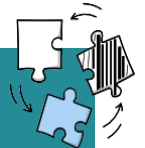
Το μάθημα αυτό έχει σκοπό να βοηθήσει τους σπουδαστές να αναλύσουν διαφορετικούς τύπους γνωστικών προκαταλήψεων, καθώς και να αξιολογήσουν και να προβληματιστούν σχετικά με τρόπους αναγνώρισής τους και λήψης μέτρων για την αντιμετώπισή τους. Ως εκ τούτου, οι σπουδαστές θα βελτιώσουν την ικανότητά τους να εντοπίζουν τον τρόπο με τον οποίο διαμορφώνονται οι σκέψεις προτού οδηγήσουν σε πράξεις, εφαρμόζοντας μια συνειδητή διαδικασία λήψης αποφάσεων. Ταυτόχρονα, θα μάθουν πώς να αντιμετωπίζουν με ενσυναίσθηση τις γνωστικές προκαταλήψεις που ενδέχεται να έχουν οι άλλοι και πώς να τους βοηθούν να τις συνειδητοποιήσουν.

Η δραστηριότητα αυτή μπορεί να εφαρμοστεί με σπουδαστές που έχουν ελάχιστες γνώσεις σχετικά με την κριτική σκέψη ή/και την επίγνωση σχετικά με τις γνωστικές προκαταλήψεις και τον τρόπο με τον οποίο αυτές επηρεάζουν τις πεπειθήσεις και τις σκέψεις τους, καθώς εστιάζει στην ανάπτυξή τους για εγκάρσια χρήση, η οποία θα κυμαίνεται από τα προσωπικά έως τα εκπαιδευτικά πλαίσια.

ΔΙΑΡΚΕΙΑ

90 λεπτά

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

- Επίγνωση σχετικά με την ύπαρξη γνωστικών προκαταλήψεων και την επίδρασή τους στη σκέψη και τις διαδικασίες λήψης ατομικών αποφάσεων
- Γνώση των κύριων τύπων προκαταλήψεων και των περιπτώσεων στις οποίες θα μπορούσαν να εκδηλωθούν

ΜΕΘΟΔΟΙ

- Προκαταρκτικός προβληματισμός για την εδραίωση κοινής κατανόησης σε θέματα όπως ο σεβασμός της γνώμης των άλλων, ο σεβασμός του χρόνου ομιλίας, η ενεργητική ακρόαση κ.λπ.
- Συμμετοχική προσέγγιση μέσω
 - Αλληλεπίδρασης μεταξύ σπουδαστών και εκπαιδευτή σε ένα περιβάλλον αμοιβαίας εμπιστοσύνης και σεβασμού.
 - Ανοικτών συζητήσεων.
 - Συνεδριών του συνόλου των εκπαιδευομένων ή ομαδικών συνεδριών αναζήτησης ιδεών, κ.λπ.

ΕΡΓΑΣΙΑ

Προκαταρκτικό στάδιο

- Ο εκπαιδευτής ζητεί από τους σπουδαστές να περιγράψουν
 - κάποια προσπάθεια που κατέβαλαν για να αλλάξουν τη γνώμη κάποιου άλλου προσώπου σχετικά με μια απόφασή του ή σχετικά με τις απόψεις του για κάποιο πρόβλημα. Η προσπάθειά τους υπήρξε επιτυχής; Για ποιον λόγο υπήρξε ή δεν υπήρξε επιτυχής;
 - την προσπάθεια κάποιου άλλου να αλλάξει μια δική τους γνώμη ή επιλογή. Πώς ένιωσαν;
- Παρέχεται λίγος χρόνος στους σπουδαστές για να σημειώσουν τις σκέψεις τους πριν απαντήσουν στις ερωτήσεις σε μικρές ομάδες ή ως τάξη.

ΑΣΚΗΣΗ

- Ο εκπαιδευτής εισάγει την έννοια της προκατάληψης και παρέχει το ακόλουθο «Φύλλο βασικού λεξιλογίου», σε έντυπη ή ψηφιακή μορφή, ώστε οι μαθητές να μάθουν για τους πιο συνήθεις τύπους γνωστικών προκαταλήψεων και τις συνέπειές τους:

Προκατάληψη επιβεβαίωσης	Ευνοεί πληροφορίες που συνάδουν με προϋπάρχουσες πεποιθήσεις και απορρίπτει αποδεικτικά στοιχεία που τις αντιστρατεύονται.
Φαινόμενο φωτοστέφανου	Η συνολική εντύπωση που έχει κάποιος για ένα άτομο επηρεάζει τα αισθήματα και τις σκέψεις του για το άτομο αυτό. Αυτό ισχύει ιδιαίτερα για τη φυσική ελκυστικότητα, η οποία επηρεάζει τον τρόπο με τον οποίο αξιολογούνται τα υπόλοιπα χαρακτηριστικά ενός ατόμου.
Προκατάληψη αυτοεξυπηρέτησης	Η τάση ενός ατόμου να αποδίδει σε εξωτερικούς παράγοντες τα δυσάρεστα συμβάντα και να αναθαρρεί με τα ευχάριστα συμβάντα.
Προκατάληψη προσοχής	Η τάση ενός ατόμου να αποδίδει ιδιαίτερη σημασία σε κάποια πράγματα και να παραβλέπει άλλα.

ΑΣΚΗΣΗ

Προκατάληψη παρατηρητή	Τάση να αποδίδετε τις πράξεις σας σε εξωτερικά αίτια και, ταυτόχρονα, να αποδίδετε τις συμπεριφορές σε εξωτερικά αίτια.
Προκατάληψη αρνητικότητας	Επικέντρωση σε αρνητικά γεγονότα έναντι των θετικών ή των ουδέτερων γεγονότων.
Προκατάληψη αγκύρωσης	Η τάση κάποιου να βασίζεται υπερβολικά στις πρώτες πληροφορίες που έχει λάβει για κάποιο θέμα.
Επίδραση παραπληροφόρησης	Η τάση κάποιου να επιτρέπει σε πληροφορίες που προκύπτουν μετά το εκάστοτε συμβάν να παρεμβαίνουν στην ανάμνηση του αρχικού συμβάντος. Η μνήμη επηρεάζεται πολύ εύκολα από τη γνώμη άλλων για κάποιο θέμα.
Προκατάληψη αποτελέσματος	Λήψη απόφασης με βάση το αποτέλεσμα προηγούμενου συμβάντος χωρίς να λαμβάνονται υπόψη άλλοι παράγοντες.
Εσφαλμένη εκτίμηση σχετικά με τα αποτελέσματα εικαζόμενης συμφωνίας	Υπερεκτίμηση του βαθμού στον οποίο οι άλλοι συμφωνούν μαζί σας.
Προκατάληψη τυφλού σημείου	Το να αναγνωρίζει κανείς τις προκαταλήψεις των άλλων μην αναγνωρίζοντας τις δικές του προκαταλήψεις.
Προκατάληψη αισιοδοξίας	Η πεποίθηση κάποιου ότι είναι λιγότερο πιθανό να πλήξουν τον ίδιο δυσάρεστα συμβάντα και ότι έχει περισσότερες πιθανότητες επιτυχίας από τους ανθρώπους που τον περιβάλλουν.

- Έχοντας αναλύσει με χρήση παραδειγμάτων τον τρόπο με τον οποίο λειτουργεί η γνωστική προκατάληψη, ο εκπαιδευτής εξηγεί γιατί ορισμένες απόψεις ή επιλογές ενδέχεται να επηρεαστούν από προηγούμενες εμπειρίες ζωής ή νοητικές διαδικασίες. Ως εκ τούτου, μια συγκεκριμένη άποψη ενός προσώπου ή η προσπάθεια ενός προσώπου να αλλάξει τη γνώμη κάποιου άλλου μπορεί να συνδέονται με προκαταλήψεις που επηρεάζουν εμάς και τους άλλους.
- Με βάση τα παραδείγματα που αναφέρθηκαν στο προπαρασκευαστικό στάδιο, ο εκπαιδευτής απευθύνει στους σπουδαστές τις ακόλουθες ερωτήσεις:

- Πιστεύετε τώρα ότι ήσαστε προκατειλημμένος/η όταν προσπαθούσατε να αλλάξετε τη γνώμη κάποιου;
- Είναι πιθανό το άτομο που προσπάθησε να σας αλλάξει γνώμη να υπήρξε προκατειλημμένο;
- Εάν οι απαντήσεις είναι «ναι», τι είδους προκατάληψη διαπιστώνετε σε αυτές τις περιπτώσεις;
- Τι μπορείτε να κάνετε στο μέλλον για να αναγνωρίσετε τις προκαταλήψεις σας και τις προκαταλήψεις των άλλων και να αντιδράσετε σε αυτές;

ΑΣΚΗΣΗ

4. Ο εκπαιδευτής ελέγχει τον βαθμό κατανόησης των σπουδαστών μέσω ενός κουίζ που στοχεύει στην αναγνώριση των τύπων προκατάληψης ξεκινώντας από καταστάσεις της πραγματικής ζωής. Το κουίζ μπορεί να πραγματοποιηθεί, από μεμονωμένα άτομα ή από μικρές ομάδες σπουδαστών, μέσω
 - της ειδικής ενότητας που περιέχεται στο άρθρο «The Lowdown» (**βλ. πλαίσιο υλικών & πόρων υποστήριξης**), ή μέσω
 - ενός εντύπου, μιας ψηφιακής παρουσίασης, ή μιας διαδικτυακής υπηρεσίας για τη δημιουργία εξατομικευμένων κουίζ (**βλ. πλαίσιο υλικών & πόρων υποστήριξης**), χρησιμοποιώντας ερωτήσεις που προετοιμάζονται από τον εκπαιδευτή λαμβανομένων υπόψη, μεταξύ άλλων, του επιπέδου ικανοτήτων των σπουδαστών ή/και του εκπαιδευτικού αντικειμένου το οποίο αφορά το μάθημα.

Καταληκτικό στάδιο

1. Ο εκπαιδευτής ζητεί από τους σπουδαστές να σχολιάσουν τις απαντήσεις τους (που μπορούν να παρουσιαστούν οπτικοποιημένες, σε περίπτωση που χρησιμοποιήθηκε διαδικτυακό εργαλείο) και να ανταλλάξουν απόψεις επ' αυτών.
2. Ο εκπαιδευτής ζητεί από τους σπουδαστές να κοινοποιήσουν όσα έμαθαν κατά τη διάρκεια του μαθήματος ως άτομα ή ως ομάδες. Αυτό μπορεί να γίνει είτε προφορικά είτε μέσω της στήριξης διαδραστικών πρωτοβουλιών.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Η άσκηση αυτή μπορεί να αξιολογηθεί μέσω ερωτηματολογίων που χορηγούνται στους σπουδαστές κατά την έναρξη και στο τέλος των δραστηριοτήτων.

Το ερωτηματολόγιο μπορεί να περιέχει απλές ερωτήσεις για τη μέτρηση της αντίληψης των σπουδαστών και του βαθμού κατανόησης των βασικών γνωστικών προκαταλήψεων από αυτούς.

ΥΛΙΚΑ & ΠΟΡΟΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ

- ***Κουίζ για την αναγνώριση των τύπων προκαταλήψεων***
 - The Lowdown Quiz: How Good Are You At Detecting Bias?
 - Lesson Plan: How to Recognize Bias (PDF)
- ***Ηλεκτρονικά εργαλεία διεξαγωγής ερευνών/δημοσκοπήσεων***
 - Woodclap
 - Slido

ΜΑΘΗΜΑ 2

Διαχείριση παράλογων πεποιθήσεων

ΕΠΙΚΕΝΤΡΩΣΗ

Το μάθημα αυτό έχει σκοπό να βοηθήσει τους σπουδαστές να συνειδητοποιήσουν την ύπαρξη παράλογων πεποιθήσεων και τον τρόπο με τον οποίο ρυθμίζουν τη σκέψη του ατόμου, μαθαίνοντας πώς να τις αναγνωρίζουν και να τις διαχειρίζονται. Με την απόκτηση αναλυτικών στρατηγικών, οι σπουδαστές θα βελτιώσουν την ικανότητά τους να επιλύουν συγκρούσεις που δημιουργούνται από παράλογες συμπεριφορές.

Η δραστηριότητα αυτή μπορεί να εφαρμοστεί με μαθητές που έχουν ελάχιστες γνώσεις σχετικά με την κριτική σκέψη ή/και επίγνωση των παράλογων πεποιθήσεων. Οι ανεπτυγμένες ικανότητες μπορούν να εφαρμοστούν σε ποικίλα πλαίσια, από το προσωπικό έως το εκπαιδευτικό, για τη βελτίωση των ατομικών διαδικασιών λήψης αποφάσεων.

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

- Ικανότητα επεξεργασίας και εφαρμογής τρόπων λήψης αποφάσεων και υποστήριξης απόψεων που δεν βασίζονται σε παράλογες πεποιθήσεις
- Επίγνωση της ύπαρξης παράλογων πεποιθήσεων και του τρόπου με τον οποίο ρυθμίζουν τις γνωστικές διαδικασίες, παράγοντας περιοριστικές συμπεριφορές
- Κατανόηση του τρόπου με τον οποίο οι μη επαληθευμένες πηγές, οι κοινές γνώσεις και τα προσωπικά συναισθήματα ρυθμίζουν τις σκέψεις και τις πεποιθήσεις των ατόμων

ΔΙΑΡΚΕΙΑ

120 λεπτά

ΜΕΘΟΔΟΙ

- Προκαταρκτικός προβληματισμός για την εδραίωση κοινής κατανόησης σε θέματα όπως ο σεβασμός της γνώμης των άλλων, ο σεβασμός του χρόνου ομιλίας, η ενεργητική ακρόαση κ.λπ.
- Συμμετοχική προσέγγιση μέσω
 - Αλληλεπίδρασης μεταξύ σπουδαστών και εκπαιδευτή σε ένα περιβάλλον αμοιβαίας εμπιστοσύνης και σεβασμού.
 - Ανοικτών συζητήσεων.
 - Συνεδριών του συνόλου των εκπαιδευομένων ή ομαδικών συνεδριών αναζήτησης ιδεών, κ.λπ.

ΕΡΓΑΣΙΑ

Ζέσταμα

1. Με βάση τον τύπο της επιλεγμένης δραστηριότητας/δραστηριοτήτων (ηθικό δίλημμα, ανάλυση και συζήτηση ειδήσεων, παιχνίδι ρόλων), ο εκπαιδευτής αρχίζει να εισάγει το θέμα που θα αποτελέσει το επίκεντρο του μαθήματος, προκειμένου να παράσχει ένα γενικό πλαίσιο και προκαταρκτικές γνώσεις στους σπουδαστές. Το θέμα μπορεί να επιλεγεί μεταξύ:
 - (πρόσφατων ή παλαιότερων) διαδικτυακών ή έντυπων άρθρων με ειδήσεις,
 - θεμάτων με τα οποία ασχολείται το συγκεκριμένο εκπαιδευτικό αντικείμενο (π.χ. κάποιο ιστορικό γεγονός σε περίπτωση μαθήματος ιστορίας, κάποια τεχνολογική πρόοδος στην περίπτωση ενός τεχνικού αντικείμενου όπως η μηχανοηλεκτρονική), ή
 - θεμάτων που περιλαμβάνουν δύο ή περισσότερα διεπιστημονικά αντικείμενα (π.χ. μια είδηση που αφορά κάποιο θέμα που σχετίζεται με την υγεία μπορεί να εξεταστεί παρεμπιπτόντως σε ένα μεικτό μάθημα που συνδυάζει τη βιολογία με την αγωγή του πολίτη).
2. Ο εκπαιδευτής απευθύνει μερικές γενικές ερωτήσεις σχετικά με το επιλεγμένο θέμα για να παρακινήσει τους σπουδαστές να αρχίσουν να σκέπτονται και να προβληματίζονται, να προσδιορίσουν τις εκ των προτέρων πεποιθήσεις και απόψεις τους και να υποστηρίξουν μια αρχική ανταλλαγή απόψεων στο πλαίσιο ολιγομελών ομάδων ή στο πλαίσιο της τάξης.

ΑΣΚΗΣΗ

1. Ο εκπαιδευτής επιλέγει μία ή περισσότερες δραστηριότητες ανάμεσα σε αυτές που προτείνονται παρακάτω, με στόχο να συνεργαστεί με τους σπουδαστές για να εντοπίσουν παράλογες πεποιθήσεις και να διαμορφώσουν τις δικές τους σκέψεις:

- **Ηθικό δίλημμα:**

Στο πλαίσιο αυτής της δυναμικής, παρουσιάζεται μια σύντομη αφήγηση η οποία αναφέρεται σε μια προβληματική κατάσταση που εγείρει ζήτημα σύγκρουσης αξιών. Μερικά παραδείγματα ηθικών διλημάτων μπορούν να βρεθούν στο **πλαίσιο υλικών & πόρων υποστήριξης**. Οι σπουδαστές καλούνται να πάρουν θέση και να απαντήσουν τι θα έκαναν σε μια τέτοια κατάσταση με βάση την κλίμακα αξιών τους. Συμμετέχοντας σε αυτή τη δραστηριότητα, οι σπουδαστές μπορούν να προβληματιστούν σχετικά με τις δικές τους πεποιθήσεις, να αποφασίσουν ποια θα είναι η τελική τους στάση και να επιχειρηματολογήσουν.

ΑΣΚΗΣΗ

- **Ανάλυση και συζήτηση ειδήσεων:**

Οι σπουδαστές καλούνται να αναλύσουν και να συγκρίνουν τις απόψεις τους για μια αμφιλεγόμενη είδηση (από εφημερίδες, κάποιο άρθρο στο διαδίκτυο, τηλεοπτικά ή ραδιοφωνικά κανάλια, βίντεο κ.λπ.) από διαφορετικές οπτικές γωνίες. Αυτό μπορεί να βοηθήσει τους σπουδαστές να αναπτύξουν οικείες γνώσεις, ξεκινώντας από έναν προβληματισμό και τις πληροφορίες που παρέχονται από διαφορετικές πηγές.

- **Παιχνίδι ρόλων:**

Η δραστηριότητα αυτή συνίσταται στην αναπαράσταση μιας κατάστασης γνωστικής σύγκρουσης και στην εξεύρεση συμφωνημένης λύσης στο πλαίσιο της ομάδας. Στο πλαίσιο αυτό, οι σπουδαστές καλούνται να συζητήσουν ποια είναι η βέλτιστη λύση, να προβάλλουν τα επιχειρήματά τους και να τα θέσουν προς συζήτηση ενώπιον της τάξης, ώστε να ακολουθήσει συζήτηση σχετικά με την επίλυση του προβλήματος με τον έναν ή τον άλλο τρόπο.

2. Για να καθοδηγήσει τη συζήτηση με τους σπουδαστές και μεταξύ αυτών, η οποία διεξάγεται καλύτερα στο πλαίσιο ολιγομελών ομάδων, ο εκπαιδευτής μπορεί να χρησιμοποιήσει την ακόλουθη αλληλουχία ερωτημάτων, η οποία εφαρμόζεται στο σύνολο των προτεινόμενων δραστηριοτήτων:

Προσδιορισμός θέματος

- Μπορείτε να παρουσιάσετε εν συντομία το θέμα;
- Ποια είναι η θέση σας αφού διαβάσατε/ακούσατε/μιλήσατε για αυτό;
- Διαφέρει η θέση σας από την άποψη που είχατε προτού διαβάσετε/ακούσατε/μιλήσατε για το συγκεκριμένο θέμα;
- Υπάρχουν τυχόν εναλλακτικές θέσεις για το συγκεκριμένο θέμα;

Ανάλυση θέματος

- Μπορείτε να παρουσιάσετε τουλάχιστον δύο αντικρουόμενες απόψεις για το υπό εξέταση θέμα;
- Προτείνετε έναν προβληματισμό ή κοινοποιήστε συμπληρωματικές πληροφορίες προκειμένου να παρακινήσετε τους εκπαιδευόμενους να υποστηρίξουν κριτικά κάποια από τις δύο απόψεις.
- Εξηγήστε πώς διαμορφώθηκαν οι απόψεις/απαντήσεις.

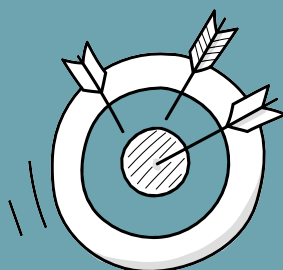
Η δέσμη των ερωτήσεων μπορεί να παρασχεθεί σε έντυπη ή ψηφιακή μορφή, παρέχοντας στους σπουδαστές τη δυνατότητα να κοινοποιήσουν τις ιδέες τους προφορικά, αφού πρώτα ανταλλάξουν και σημειώσουν τις απόψεις τους και, ακολούθως, συμφωνήσουν σε μια κοινή απάντηση. Εναλλακτικά, ο εκπαιδευτής μπορεί να ζητήσει από τους σπουδαστές να χρησιμοποιήσουν ένα ψηφιακό εργαλείο για να παρουσιάσουν την εργασία τους σε όλη την τάξη.

Καταληκτικό στάδιο

1. Αφού όλες οι ομάδες παρουσιάσουν την εργασία τους, ο εκπαιδευτής προτείνει τη διατύπωση των πεποιθήσεων που οδηγούν στον εντοπισμό εναλλακτικών απόψεων / τρόπων επίλυσης του προβλήματος με τον ένα ή τον άλλο τρόπο.
2. Παρέχοντας καθοδήγηση για έναν τελικό προβληματισμό, ο εκπαιδευτής θέτει στους σπουδαστές τις ακόλουθες ερωτήσεις:

- Γιατί πιστεύετε ότι η θέση σας έχει εξελιχθεί, μεταβληθεί ή παρέμεινε η ίδια πριν και αφού μάθατε περισσότερα για το θέμα που εξετάζετε;
- Τι μπορεί να επηρέασε την άποψή σας προτού μάθετε περισσότερα για το θέμα που εξετάζετε; Ήταν προσωπικές, εκ των προτέρων διαμορφωμένες πεποιθήσεις; Συνδέονταν με τα συναισθήματά σας ή με κάποιες πληροφορίες που προέρχονταν από αναξιόπιστες, ανακριβείς πηγές ή δημοφιλείς απόψεις;
- Εκ των υστέρων, θα μπορούσαν αυτές οι πεποιθήσεις να έχουν περιορίσει την αντίληψή σας για το θέμα;
- Πιστεύετε ότι υπάρχουν πιο προσωπικές ή συνδεδεμένες με την εκπαίδευση απόψεις που θα μπορούσατε να αναθεωρήσετε, σε περίπτωση που κάποιες πεποιθήσεις περιορίζουν την αντίληψή σας;

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Η άσκηση αυτή μπορεί να αξιολογηθεί μέσω της παρατήρησης από τους εκπαιδευτές της συμπεριφοράς των σπουδαστών όταν υπερασπίζονται τις απόψεις και τις πεποιθήσεις τους, πριν και μετά την ολοκλήρωση της δραστηριότητας.

Επιπλέον, στο πλαίσιο του ανακεφαλαιωτικού μέρους της άσκησης, οι σπουδαστές μπορούν να επιχειρήσουν μια σύντομη αυτοανάλυση/αυτοαξιολόγηση υπό την καθοδήγηση του εκπαιδευτή, η οποία θα τους δώσει επίσης τη δυνατότητα να μετρήσουν την αντίληψή τους και τον βαθμό κατανόησης των παράλογων πεποιθήσεών τους.

ΥΛΙΚΑ & ΠΟΡΟΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ

- *Παραδείγματα ηθικών διλημμάτων*
- 25+ Moral Dilemma Examples, Questions, and Scenarios
- *Άσκηση μπόνους για την προετοιμασία των εκπαιδευτών με τίτλο «Οι παράλογες πεποιθήσεις μας»: διαθέσιμη στο κέντρο πόρων της*
- Πλατφόρμας ηλεκτρονικής μάθησης NERDVET

ΜΑΘΗΜΑ 3

Μέσα από τα μάτια σου

ΕΠΙΚΕΝΤΡΩΣΗ

Το μάθημα έχει σκοπό να βοηθήσει τους σπουδαστές να συνειδητοποιήσουν τη δική τους μεροληπτική στάση, ειδικά αυτή που συνδέεται προκαταλήψεις οι οποίες βασίζονται στην εξωτερική εμφάνιση των ατόμων. Ως εκ τούτου, οι σπουδαστές θα βελτιώσουν την ικανότητά τους να διαπιστώνουν τον τρόπο με τον οποίο σχηματίζονται οι σκέψεις τους προτού μετουσιωθούν σε πράξεις, επιδεικνύοντας μεγαλύτερη προσοχή στη συνειδητή διαδικασία λήψης αποφάσεων.

Η δραστηριότητα αυτή μπορεί να εφαρμοστεί με σπουδαστές που έχουν ελάχιστες γνώσεις σχετικά με την κριτική σκέψη ή/και την επίγνωση όσον αφορά τις προκαταλήψεις και τον τρόπο με τον οποίο αυτές επηρεάζουν τις πεποιθήσεις και τις σκέψεις τους καθώς εστιάζει στην ανάπτυξή τους για εγκάρσια χρήση, η οποία θα κυμαίνεται από τα προσωπικά έως τα εκπαιδευτικά πλαίσια.

ΔΙΑΡΚΕΙΑ

100 λεπτά

ή 2 μαθήματα των 50
λεπτών

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

- Ικανότητα πολύπλευρης εξέτασης των πραγμάτων
- Επίγνωση του τρόπου με τον οποίο οι εκ των προτέρων κρίσεις και τα στερεότυπα μπορούν να επηρεάσουν τις επιλογές των ατόμων

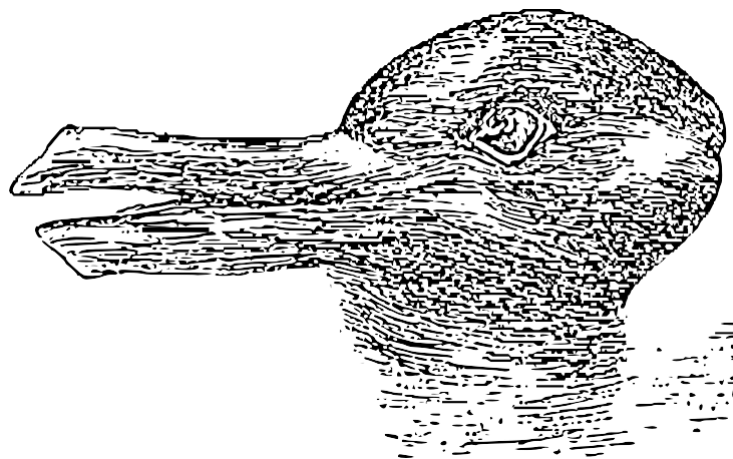
ΜΕΘΟΔΟΙ

- Προκαταρκτικός προβληματισμός για την εδραίωση κοινής κατανόησης σε θέματα όπως ο σεβασμός της γνώμης των άλλων, ο σεβασμός του χρόνου ομιλίας, η ενεργητική ακρόαση κ.λπ.
- Συμμετοχική προσέγγιση μέσω
 - Αλληλεπίδρασης μεταξύ σπουδαστών και εκπαιδευτή σε ένα περιβάλλον αμοιβαίας εμπιστοσύνης και σεβασμού.
 - Ανοικτών συζητήσεων.
 - Συνεδριών του συνόλου των εκπαιδευομένων ή ομαδικών συνεδριών αναζήτησης ιδεών, κ.λπ.

ΕΡΓΑΣΙΑ 1

Ζέσταμα

1. Ο εκπαιδευτής αρχίζει να εισάγει το θέμα δείχνοντας τις παρακάτω εικόνες (ή παρόμοιες) και ρωτώντας τους σπουδαστές: «Τι βλέπετε από τη δική σας αντίληψη;»

2. Οι απαντήσεις σχολιάζονται με τη συμμετοχή ολόκληρης της τάξης και ο εκπαιδευτής εξηγεί το φαινόμενο των οπτικών ψευδαισθήσεων και της διεργασίας με την οποία δύο διαφορετικά άτομα μπορούν να αντιληφθούν διάφορες εικόνες με διαφορετικούς τρόπους.

ΑΣΚΗΣΗ

1. Ο εκπαιδευτής παρέχει στους σπουδαστές φωτογραφίες διάφορων ατόμων για να τις παρατηρήσουν. Μερικά παραδείγματα διαδικτυακών τόπων που παρέχουν φωτογραφίες οι οποίες δεν προστατεύονται από πνευματικά δικαιώματα μπορείτε να βρείτε στο **πλαίσιο υλικών & πόρων υποστήριξης**. Εναλλακτικά, το αντικείμενο παρατήρησης μπορεί να είναι ο ίδιος ο εκπαιδευτής και ένας ακόμη συνάδελφος, ο οποίος ενδεχομένως διδάσκει διαφορετικό γνωστικό αντικείμενο.
2. Οι σπουδαστές πρέπει να μαντέψουν (χωρισμένοι σε ολιγομελείς ομάδες ή ως τάξη) ποιο χαρακτηριστικό από τα παρακάτω ανήκει σε ποιον. Ο κατάλογος μπορεί να τροποποιηθεί ή να ολοκληρωθεί με βάση το πλαίσιο της τάξης.

- Διαθέτει μοτοσυκλέτα
- Ασκείται κάνοντας ιππασία
- Έχει αστυνομικό σκύλο
- Είναι παντρεμένος/η
- Ζει στο [...]
- Έζησε στο [...]
- Έχει παιδιά

3. Οι σπουδαστές και ο/οι εκπαιδευτής/ές συζητούν τις απαντήσεις που δόθηκαν από τις ολιγομελείς ομάδες ή την τάξη και εξετάζουν τους λόγους για τους οποίους συνέδεσαν ορισμένα χαρακτηριστικά με τις παρασχεθείσες φωτογραφίες ή με τον/τους εκπαιδευτή/ές τους.

Καταληκτικό στάδιο

1. Ο εκπαιδευτής ζητεί από τους σπουδαστές να συζητήσουν τις ακόλουθες ερωτήσεις:

- Τι βλέπετε, τι βλέπουμε;
- Γιατί εσύ το βλέπεις έτσι και οι άλλοι όχι;
- Το υπόβαθρό σας επηρεάζει την ερμηνεία σας;
- Τι θα συμβεί αν δεν είστε ανοιχτοί σε άλλες ερμηνείες;

2. Για να ολοκληρώσει τη δραστηριότητα, ο εκπαιδευτής ζητεί από τους σπουδαστές να ανακοινώσουν το σημαντικότερο πράγμα που έμαθαν σήμερα. Υπάρχει κάποιος που πρόκειται να αλλάξει κάτι με βάση όσα έμαθε;

ΕΡΓΑΣΙΑ

Προκαταρκτικό στάδιο

1. Για να προετοιμάσουν το υλικό για αυτήν την άσκηση, οι εκπαιδευτές είναι ελεύθεροι να επαναπροσδιορίσουν τον επιδιωκόμενο σκοπό οποιουδήποτε παιχνιδιού με κάρτες που βασίζεται στην απεικόνιση των ανθρώπινων προσώπων ή να δημιουργήσουν τη δική τους εκδοχή των καρτών, εκτυπώνοντας φωτογραφίες ατόμων όπως περιγράφεται παρακάτω.

ΑΣΚΗΣΗ

1. Ο εκπαιδευτής χωρίζει τους σπουδαστές σε ολιγομελείς ομάδες (των 3- 4 ατόμων), τους δίνει ένα πρώτο σύνολο φωτογραφιών διαφορετικών τύπων ανθρώπων με ποικίλες εκφράσεις προσώπου/φυσικά χαρακτηριστικά και καλεί τους σπουδαστές δώσουν απαντήσεις που θα ανταποκρίνονται στην ακόλουθη προτροπή:

- Φανταστείτε ότι επιβιβάζετε σε ένα λεωφορείο. Υπάρχουν ελεύθερες θέσεις, αλλά πρέπει να καθίσετε δίπλα σε ένα από τα άτομα που απεικονίζονται στις φωτογραφίες.
- Δίπλα σε ποιον θα καθίσετε; Γιατί; Με βάση ποιο κριτήριο;

2. Ο εκπαιδευτής δίνει το δεύτερο σετ φωτογραφιών με τους ίδιους ανθρώπους, που τώρα φαίνονται χαρούμενοι και χαμογελαστοί. Ο εκπαιδευτής ζητεί τις απαντήσεις των σπουδαστών στην ακόλουθη προτροπή και τις συζητά με την τάξη:

- Θα εξακολουθήσετε να κάθεται δίπλα στο ίδιο άτομο; Για ποιον λόγο ναι ή για ποιον λόγο όχι;
- Σκέφτεστε διαφορετικά τώρα; Έχετε αλλάξει γνώμη; Τι επίδραση έχουν οι εκφράσεις του προσώπου των ατόμων αυτών;
- Συμπεριφέρεστε ποτέ με ορισμένο τρόπο με βάση την εξωτερική εμφάνιση των ανθρώπων; Ή μερικές φορές σας αντιμετωπίζουν διαφορετικά με βάση τις προκαταλήψεις;

3. Ο εκπαιδευτής δίνει άλλο ένα σύνολο καρτών στις οποίες είναι γραμμένα/τυπωμένα διάφορα προσωπικά χαρακτηριστικά, π.χ. ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ – ΜΑΤΑΙΟΔΟΞΟΣ – ΜΟΥΣΟΥΛΜΑΝΟΣ – ΟΜΟΦΥΛΟΦΙΛΟΣ – ΜΗ [...] ΕΘΝΙΚΟΤΗΤΑΣ (με βάση τη χώρα) κ.λπ. και ζητεί από τους σπουδαστές να τα συσχετίσουν με τα άτομα που απεικονίζονταν στις φωτογραφίες οι οποίες παρουσίαστηκαν προηγουμένως, απαντώντας στην ερώτηση: «Ποια προσωπικά χαρακτηριστικά ανήκουν σε ποιον και για ποιον λόγο νομίζετε ότι συμβαίνει αυτό;»

Καταληκτικό στάδιο

1. Για να ανακεφαλαιώσει τις ασκήσεις και να αξιολογήσει τον αντίκτυπο του παιχνιδιού με τους σπουδαστές, ο εκπαιδευτής χαράσσει μια γραμμή στην τάξη και ζητεί από τους μαθητές να επιλέξουν να μεταβούν είτε στην αριστερή είτε στη δεξιά πλευρά της γραμμής.
2. Ο εκπαιδευτής θέτει τις ακόλουθες ερωτήσεις στους σπουδαστές και τους ζητεί να μεταβούν στην αριστερή πλευρά εάν η απάντησή τους είναι «ναι» και στη δεξιά πλευρά εάν η απάντησή τους είναι «όχι»:

- Πιστεύετε ότι κάποιες προκαταλήψεις που βασίζονται στην εξωτερική εμφάνιση των ανθρώπων επηρέασαν την αντίληψή σας για αυτούς κατά τη διάρκεια της άσκησης;
- Το υπόβαθρό σας επηρέασε την ερμηνεία/την γνώμη σας για τους ανθρώπους;

3. Οι επιλογές των σπουδαστών σχολιάζονται ενώπιον της τάξης.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Η άσκηση αυτή μπορεί να αξιολογηθεί μέσω της σύγκρισης των παρατηρήσεων και των απόψεων των μαθητών πριν και μετά την ολοκλήρωση της δραστηριότητας.

Επιπλέον, στο πλαίσιο του ανακεφαλαιωτικού μέρους της δεύτερης εργασίας, οι σπουδαστές μπορούν να επιχειρήσουν μια σύντομη συλλογική αξιολόγηση υπό την καθοδήγηση του εκπαιδευτή.

ΥΛΙΚΑ & ΠΟΡΟΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ

- *Φωτογραφίες οι οποίες δεν προστατεύονται από πνευματικά δικαιώματα*
- Unsplash
- MaxPixel

4.3 Αυτοπαρακίνηση

Βασισμένη στην έννοια της «**παρακίνησης**» (σύμφωνα με την οποία υπάρχουν στο περιβάλλον ορισμένες ενδείξεις που ωθούν τους ανθρώπους να κάνουν συγκεκριμένες επιλογές), η αυτοπαρακίνηση υπονοεί ότι τα άτομα μπορούν να δημιουργήσουν μόνα τους ένα απλό σύνολο ερεθισμάτων τα οποία μπορούν να παρέχουν υποστήριξη και να τους «υπενθυμίζουν» να εφαρμόσουν συγκεκριμένο συλλογιστική και συμπεριφορές.

Επομένως, η «**αυτοπαρακίνηση**» συνδέεται με την ιδέα ότι τα άτομα μπορούν να προσαρμόσουν ή να αλλάξουν τη συμπεριφορά τους μέσω της χρήσης προσωπικών ωθήσεων. Για παράδειγμα, αυτοπαρακίνηση μπορεί να αποτελέσει ένας κατάλογος ελέγχων που έχει αναπτύξει ένα άτομο και χρησιμοποιεί κάθε φορά που πρέπει να λάβει μια σημαντική απόφαση.

Μαθησιακοί Στόχοι:

- Μάθετε πώς να αξιοποιείτε την αυτοπαρακίνηση στην καθημερινή ζωή.
- Σκεφθείτε προορατικά για να συμπεριφερθείτε προορατικά μέσω της κατά περίπτωση αυτόνομης απόκρισης στις αυτοπαρακινήσεις.
- Κατανοήστε τη σημασία της κριτικής σκέψης σε κάθε περίπτωση και της επεξεργασίας και αξιολόγησης των πληροφοριών.
- Αναδείξτε τη σημασία του ορθολογικού συλλογισμού και του προβληματισμού.

Κύριες εφαρμογές:

1. Ενθαρρύνετε τις αυθόρμητες διαδικασίες προβληματισμού και διαμόρφωσης απόψεων για διάφορα θέματα. **(Μάθημα 1)**
2. Υποστηρίξτε τους μαθητές για να μετουσιώσουν τις θετικές και προορατικές προθέσεις σε πραγματικές συμπεριφορές στην καθημερινή τους ζωή. Η προώθηση των διαδικασιών αυτοπαρακίνησης μπορεί να επιτευχθεί μέσω της παροχής συνδρομής προς τους σπουδαστές για να προσδιορίσουν συγκεκριμένα στοιχεία που ενθαρρύνουν την αυτοεκπλήρωση και την ανάπτυξη της ικανότητάς τους να διατυπώνουν ορθολογικές απόψεις και πεποιθήσεις. **(Μάθημα 2 και Μάθημα 3)**

Χρήσιμες ερωτήσεις για συζήτηση:

Πώς μπορώ να κάνω καλύτερες επιλογές ή να συμπεριφερθώ καλύτερα την επόμενη φορά;
 Τι μπορώ να κάνω για να αποτρέψω μια κακή απόφαση ή συμπεριφορά;
 Τι μπορεί απλά και εύκολα να με βοηθήσει ή να με επηρεάσει όταν κάνω μια επιλογή;
 Πώς μπορώ να χρησιμοποιήσω/μετατρέψω αυτό το στοιχείο σε θετική αυτοπαρακίνηση;

Εισαγωγή στα παρακάτω θέματα μέσω των εκπαιδευτικών βίντεο του NERDVET:

- Κριτική συμπεριφορά
- Γιατί είναι σημαντική η κριτική σκέψη για την καθημερινότητά σας;
- Ελευθερία επιλογής στο Διαδίκτυο: συνειδητοποίηση των απειλών
- Ασφαλής χρήση του Διαδικτύου
- Βελτιώστε την οργάνωση και την επικέντρωσή σας
- Διατήρηση της θετικής συμπεριφοράς στα κοινωνικά δίκτυα
- Λήψη αποφάσεων

4.3.1 Πρακτικές Ασκήσεις

ΜΑΘΗΜΑ 1

Πώς να πάρεις θέση

ΕΠΙΚΕΝΤΡΩΣΗ

Το μάθημα αυτό έχει σκοπό να βοηθήσει τους σπουδαστές να δημιουργήσουν μια ρουτίνα βημάτων για την επεξεργασία πληροφοριών προτού σχηματίσουν τις απόψεις τους. Περιλαμβάνει επίσης κάποια ερεθίσματα για την ανταλλαγή των απόψεών τους με άλλα πρόσωπα ώστε να λάβουν υπόψη και άλλες οπτικές γωνίες, τις οποίες ενδεχομένως δεν είχαν εξετάσει.

Η δραστηριότητα αυτή μπορεί να εφαρμοστεί με σπουδαστές που έχουν λίγες γνώσεις σχετικά με την κριτική σκέψη ή/και τη συνειδητή λήψη αποφάσεων ή την προορατική σκέψη. Οι ανεπτυγμένες ικανότητες μπορούν να εφαρμοστούν σε ποικίλα πλαίσια, από προσωπικά έως εκπαιδευτικά.

ΔΙΑΡΚΕΙΑ

90 λεπτά

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

- Εφαρμογή τυπικής ρουτίνας στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων και διαμόρφωσης γνώμης
- Κατανόηση της σημασίας του σεβασμού στις απόψεις των άλλων

ΜΕΘΟΔΟΙ

- Προκαταρκτικός προβληματισμός για την εδραίωση κοινής κατανόησης σε θέματα όπως ο σεβασμός της γνώμης των άλλων, ο σεβασμός του χρόνου ομιλίας, η ενεργητική ακρόαση κ.λπ.
- Συμμετοχική προσέγγιση μέσω
 - Αλληλεπίδρασης μεταξύ σπουδαστών και εκπαιδευτή σε ένα περιβάλλον αμοιβαίας εμπιστοσύνης και σεβασμού.
 - Ανοικτών συζητήσεων.
 - Συνεδριών του συνόλου των εκπαιδευομένων ή ομαδικών συνεδριών αναζήτησης ιδεών, κ.λπ.

Προκαταρκτικό στάδιο

1. Ο εκπαιδευτής αρχίζει να εισάγει το θέμα που θα αποτελέσει το επίκεντρο του μαθήματος, προκειμένου να παράσχει ένα γενικό πλαίσιο και προκαταρκτικές γνώσεις στους σπουδαστές.

Το θέμα, το οποίο θα πρέπει να προκαλεί προβληματισμό ή να αμφισβητείται σε κάποιο βαθμό, μπορεί να επιλεγεί μεταξύ:

- (πρόσφατων ή παλαιότερων) διαδικτυακών ή έντυπων άρθρων με ειδήσεις,
- θεμάτων με τα οποία ασχολείται το συγκεκριμένο εκπαιδευτικό αντικείμενο (π.χ. κάποιο ιστορικό γεγονός σε περίπτωση μαθήματος ιστορίας, κάποια τεχνολογική πρόοδος στην περίπτωση ενός τεχνικού αντικειμένου όπως η μηχανοηλεκτρονική), ή
- θεμάτων που περιλαμβάνουν δύο ή περισσότερα διεπιστημονικά αντικείμενα (π.χ. μια είδηση που αφορά κάποιο θέμα που σχετίζεται με την υγεία μπορεί να εξεταστεί παρεμπιπτόντως σε ένα μεικτό μάθημα που συνδυάζει τη βιολογία με την αγωγή του πολίτη).

Μερικά παραδείγματα ηθικών διλημάτων μπορούν να βρεθούν στο **πλαίσιο υλικών & πόρων υποστήριξης**.

2. Ο εκπαιδευτής κοινοποιεί λεπτομερείς πληροφορίες σχετικά με το θέμα σε έντυπη ή ψηφιακή μορφή και εξηγεί στους σπουδαστές ότι θα χρησιμοποιήσουν τα βήματα της ρουτίνας «Πάρε θέση» για να μάθουν πώς να διαχειρίζονται διλήμματα ή καταστάσεις στο επίκεντρο των οποίων βρίσκονται αμφισβητούμενα θέματα.

Το «Πάρε θέση» είναι μια ρουτίνα σκέψης για τη διερεύνηση των οπτικών γωνιών που αφορούν διλήμματα σχετικά με την κοινότητα και τη ζωή των πολιτών η οποία αναπτύχθηκε από το Harvard Graduate School of Education (για περισσότερες πληροφορίες **βλ. πλαίσιο υλικών & πόρων υποστήριξης**).

ΑΣΚΗΣΗ

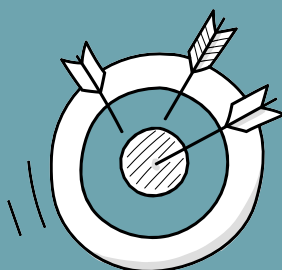
1. Αφού τους αφήσει να συγκεντρώσουν επαρκείς πληροφορίες για το υπό εξέταση θέμα, ο εκπαιδευτής παρουσιάζει και διεξέρχεται ένα προς ένα τα βήματα της ρουτίνας με τους σπουδαστές, σύμφωνα με την παρακάτω αλληλουχία.
2. Οι σπουδαστές καλούνται να εφαρμόσουν τη ρουτίνα στο πλαίσιο ολιγομελών ομάδων (των 4/5 ατόμων).

ΒΗΜΑ	ΥΠΟΔΕΙΞΗ	ΕΡΩΤΗΣΗ ΚΑΘΟΔΗΓΗΣΗΣ	ΚΑΘΗΚΟΝ
1	Πάρε θέση	Ποια είναι η γνώμη σου;	Ατομική δραστηριότητα - Σκεφτείτε και εξηγήστε την άποψή σας
2	Κάνε ένα βήμα πίσω	Ποια είναι η γνώμη των άλλων;	Ακούστε τους άλλους εκπαιδευόμενους και την σπτική τους
3	Επανεξέταση	Υπάρχουν νέα στοιχεία για να διαμορφώσετε την άποψή σας;	Μόνοι σας – επαναδιατυπώστε ή ολοκληρώστε την άποψή σας με βάση τις σπτικές που κοινοποίησαν οι άλλοι εκπαιδευόμενοι (ίσως αλλάξατε γνώμη, ίσως όχι – κανένα πρόβλημα!)
4	Διευρύνετε το σπτικό σας πεδίο	Διευρύνετε το σπτικό σας πεδίο πέρα από το συγκεκριμένο θέμα	Σκεφτείτε πώς μπορείτε να εφαρμόσετε αυτή τη ρουτίνα σε άλλες προηγούμενες ή μελλοντικές καταστάσεις

3. Ο εκπαιδευτής καλεί τις ομάδες να εξετάσουν εάν και πώς τα βήματα που προβλέπονται από τη ρουτίνα επηρέασαν τις απόψεις των σπουδαστών.

Ανακεφαλαίωση

1. Ο εκπαιδευτής ζητεί από τους σπουδαστές να αφιερώσουν λίγο χρόνο για να προβληματιστούν σχετικά με τη δραστηριότητα και στη συνέχεια να απαντήσουν στην ακόλουθη προτροπή: «Θεωρούσα ότι _____, τώρα πλέον θεωρώ ότι _____».
2. Ο εκπαιδευτής αναγνωρίζει ότι δεν είναι απαραίτητη η επίτευξη ομοφωνίας στην ομάδα και ότι ο στόχος του προβληματισμού για τα συγκεκριμένα θέματα ήταν να δημιουργηθεί ένα σταθερό σύνολο βημάτων για τη διαμόρφωση προσωπικών απόψεων και την ανταλλαγή απόψεων με άλλους.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Η άσκηση αυτή μπορεί να αξιολογηθεί μέσω της παρατήρησης των συμπεριφορών των σπουδαστών από τους εκπαιδευτές όταν και εάν οι πρώτοι χρησιμοποιούν τη ρουτίνα σκέψης «Πάρε θέση» σε άλλες καταστάσεις, έχοντας επίσης την υποστήριξη μιας γενικής αλληλουχίας μέσω παρατήρησης.

ΥΛΙΚΑ & ΠΟΡΟΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ

- *Παραδείγματα ηθικών διλημάτων*
 - 25+ Moral Dilemma Examples, Questions, and Scenarios
 - Digital Dilemmas to Teach Digital Citizenship
- *Ρουτίνα «Πάρε θέση»*
 - Take a Stand - Project Zero
 - Take aStand - Educator Guide

ΜΑΘΗΜΑ 2

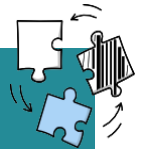
Σταθερή νοοτροπία έναντι νοοτροπίας ανάπτυξης

ΕΠΙΚΕΝΤΡΩΣΗ

Το μάθημα έχει σκοπό να επιτρέψει στους σπουδαστές να συνειδητοποιήσουν τα βασικά πρότυπα σκέψης και τις συνέπειές τους, προωθώντας την υιοθέτηση μιας «νοοτροπίας ανάπτυξης» ως αυτόματου μηχανισμού αυτοπραγμάτωσης και αυτοεκπλήρωσης.

Η δραστηριότητα αυτή μπορεί να εφαρμοστεί με σπουδαστές που έχουν λίγες γνώσεις σχετικά με την κριτική σκέψη ή/και τη συνειδητή λήψη αποφάσεων ή την προορατική σκέψη. Οι ανεπτυγμένες ικανότητες μπορούν να εφαρμοστούν σε ποικίλα πλαίσια, από προσωπικά έως εκπαιδευτικά.

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

- Ανάπτυξη και υιοθέτηση αυτοπροκαλούμενων ερεθισμάτων για την αντιμετώπιση προσωπικών προκλήσεων
- Κατανόηση του ότι ο τρόπος σκέψης των ατόμων μπορεί να επηρεάσει τις επιλογές και τα επιτεύγματά τους

ΔΙΑΡΚΕΙΑ

60 λεπτά

ΜΕΘΟΔΟΙ

- Προκαταρκτικός προβληματισμός για την εδραίωση κοινής κατανόησης σε θέματα όπως ο σεβασμός της γνώμης των άλλων, ο σεβασμός του χρόνου ομιλίας, η ενεργητική ακρόαση κ.λπ.
- Συμμετοχική προσέγγιση μέσω
 - Αλληλεπίδρασης μεταξύ σπουδαστών και εκπαιδευτή σε ένα περιβάλλον αμοιβαίας εμπιστοσύνης και σεβασμού.
 - Ανοικτών συζητήσεων.
 - Συνεδριών του συνόλου των εκπαιδευομένων ή ομαδικών συνεδριών αναζήτησης ιδεών, κ.λπ.

ΕΡΓΑΣΙΑ

Ζέσταμα

1. Ο εκπαιδευτής εισάγει τις έννοιες της «Σταθερής νοοτροπίας» και της «νοοτροπίας ανάπτυξης» χρησιμοποιώντας τις παρακάτω αλληλουχίες παραδοχών, οι οποίες μπορούν να παρέχονται σε έντυπη ή σε ψηφιακή μορφή:

Ένα άτομο με σταθερή νοοτροπία:

- Πιστεύει ότι οι ταλαντούχοι άνθρωποι γεννήθηκαν με ορισμένες εξαιρετικές δεξιότητες και όσοι δεν είχαν αυτή την «τύχη» δεν μπορούν να πετύχουν σπουδαία πράγματα·
- Πιστεύει ότι οι συνηθισμένοι άνθρωποι δεν έχουν την ικανότητα να μάθουν και να επιτύχουν εξαιρετικά επίπεδα απόδοσης σε συγκεκριμένο τομέα·
- Πιστεύει ότι όταν η απόδοσή τους σε έναν τομέα είναι χαμηλή, δεν μπορούν να βελτιωθούν και να γίνουν ειδήμονες στον συγκεκριμένο τομέα ή να αναπτύξουν τις δεξιότητες που απαιτούνται για να επιτύχουν καλύτερα αποτελέσματα·
- Αποφεύγει τις προκλήσεις για να κρύψει τις αδυναμίες του·
- Εκλαμβάνει ένα κακό αποτέλεσμα ως αποτυχία και δεν προσπαθεί να αντλήσει διδάγματα από αυτή την εμπειρία·
- Δεν προσπαθεί να βελτιώσει τον εαυτό του σε καθημερινή βάση και συχνά αρνείται να αντιμετωπίσει τις προκλήσεις.

Ένα άτομο με νοοτροπία ανάπτυξης:

- Πιστεύει ότι μπορεί πάντοτε να βελτιώσει τις δεξιότητές του καταβάλλοντας τις απαραίτητες προσπάθειες·
- Πιστεύει ότι μπορεί να επιτύχει τα πάντα επιδεικνύοντας ζήλο και αφοσίωση·
- Αναζητεί και ανταποκρίνεται στις προκλήσεις για να βελτιώσει την απόδοση και τις δεξιότητές του·
- Θεωρεί ότι ευθύνεται το ίδιο για ένα κακό αποτέλεσμα, το οποίο αντιμετωπίζει ως ευκαιρία μάθησης για να τα καταφέρει καλύτερα την επόμενη φορά·
- Βασίζεται στις δικές του δυνάμεις·
- Είναι επίμονο και προσπαθεί να βελτιώνεται σε καθημερινή βάση·

2. Οι έννοιες μπορούν να γίνουν κατανοητές με τη χρήση πρόσθετων παραδειγμάτων, παρουσιάζοντας στους σπουδαστές διαδραστικούς πόρους (βλ. τα παραδείγματα στο **πλαίσιο υλικών & πόρων υποστήριξης**) που παρέχουν συγκρίσεις μεταξύ σταθερής νοοτροπίας και νοοτροπίας ανάπτυξης ή παραδείγματα του τρόπου με τον οποίο μια νοοτροπία ανάπτυξης μπορεί να οδηγήσει στην επίτευξη θετικών αποτελεσμάτων, με αναφορές στην πραγματική ζωή.

ΑΣΚΗΣΗ

1. Για την βαθύτερη κατανόηση του πυρήνα του θέματος, ο εκπαιδευτής θέτει τις ακόλουθες ερωτήσεις στους σπουδαστές:

- Ποια είναι η κυρίαρχη νοοτροπία σας;
- Τι μπορείτε να κάνετε για να βελτιώσετε τη νοοτροπία ανάπτυξης σας;
- Μπορείτε να αναφέρετε ορισμένες καταστάσεις στις οποίες θα μπορούσατε να υιοθετήσετε μια νοοτροπία ανάπτυξης;

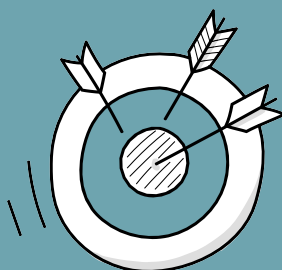

2. Οι σπουδαστές έχουν τη δυνατότητα να συλλογιστούν ατομικά τις απαντήσεις τους, τις οποίες μπορούν στη συνέχεια να κοινοποιήσουν για να αποτελέσουν αντικείμενο σχολιασμού στο πλαίσιο ολιγομελών ομάδων.

3. ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	ΑΚΟΛΟΥΘΗΣΕ ΑΥΤΗ ΤΗ ΓΡΑΜΜΗ ΣΚΕΨΗΣ
Έκανα λάθος / δεν με ικανοποιεί η βαθμολογία μου	Τι μπορώ να κάνω για να βελτιωθώ την επόμενη φορά; Τι μπορώ να μάθω για μια μελλοντική περίπτωση;
Δεν μπορώ να καταλάβω μια έννοια/ένα θέμα στο σχολείο	Για ποιον λόγο συμβαίνει αυτό; Ποιος ή τι θα μπορούσε να με βοηθήσει στη μαθησιακή μου διαδικασία; Μπορώ να προσπαθήσω περισσότερο ή μήπως είναι προτιμότερο να εφαρμόσω κάποια διαφορετική προσέγγιση για να κατανοήσω αυτήν την έννοια/αυτό το θέμα;
Δεν καταφέρνω να πετύχω αυτόν τον στόχο που έθεσα για τον εαυτό μου	Καταβάλλω συνεπείς προσπάθειες καθημερινά για την επίτευξη αυτού του στόχου; Εάν καταβάλω μεγαλύτερη προσπάθεια αύριο, σε τι θα με βοηθούσε;

Ανακεφαλαίωση

1. Ο εκπαιδευτής εξηγεί ότι η χρήση αυτών των αυτόματων ερωτήσεων μπορεί να είναι χρήσιμη για να δρομολογήσει πιο πρακτικούς προβληματισμούς σχετικά με τη νοοτροπία των ατόμων, προάγοντας την αυτοπραγμάτωση και την αυτοϋπευθυνότητα.
2. Οι σπουδαστές καλούνται να επανέρχονται σε αυτές τις ερωτήσεις όποτε αυτό κρίνεται αναγκαίο και να προσθέσουν ακόμη περισσότερες για άλλες καταστάσεις στις οποίες θα επιθυμούσαν να εφαρμόσουν μια νοοτροπία ανάπτυξης.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Η άσκηση αυτή μπορεί να αξιολογηθεί μέσω της παρατήρησης από τους εκπαιδευτές των συμπεριφορών των σπουδαστών σε περιπτώσεις δύσκολων εκπαιδευτικών ή προσωπικών στιγμών, προκειμένου να διαπιστωθεί εάν οι προτεινόμενες θετικές παρακινήσεις εφαρμόζονται αυτόνομα.

ΥΛΙΚΑ & ΠΟΡΟΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ

- *Παραδείγματα σταθερής νοοτροπίας έναντι της νοοτροπίας ανάπτυξης*
- 20 Famous People with a Growth Mindset
- Developing a Growth Mindset with Carol Dweck

ΜΑΘΗΜΑ 3

Σκέψου και πες

ΕΠΙΚΕΝΤΡΩΣΗ

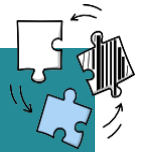
Το μάθημα αυτό έχει σκοπό να υποστηρίξει τους σπουδαστές στη δημιουργία και τη διατήρηση ενός προσωπικού καταλόγου ελέγχων με βήματα που πρέπει να πραγματοποιήσουν όταν προσπαθούν να ερμηνεύσουν πληροφορίες, ειδησεογραφικά άρθρα ή οποιοδήποτε είδος διαδικτυακού περιεχομένου.

Η δραστηριότητα αυτή μπορεί να εφαρμοστεί με σπουδαστές που έχουν λίγες γνώσεις σχετικά με την κριτική σκέψη ή/και τη συνειδητή λήψη αποφάσεων ή την προορατική σκέψη. Οι ανεπτυγμένες ικανότητες μπορούν να εφαρμοστούν σε ποικίλα πλαίσια, από προσωπικά έως εκπαιδευτικά.

ΔΙΑΡΚΕΙΑ

μεταξύ 30 και 60 λεπτών

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

- Ικανότητα παρακολούθησης και αυτόνομης χρήσης ενός νοητικού καταλόγου ελέγχου που καθοδηγεί τις διαδικασίες προορατικής σκέψης
- Βελτίωση των ποσοστών συμμετοχής και των μηχανισμών επικοινωνίας εντός της τάξης

ΜΕΘΟΔΟΙ

- Προκαταρκτικός προβληματισμός για την εδραίωση κοινής κατανόησης σε θέματα όπως ο σεβασμός της γνώμης των άλλων, ο σεβασμός του χρόνου ομιλίας, η ενεργητική ακρόαση κ.λπ.
- Συμμετοχική προσέγγιση μέσω
 - Αλληλεπίδρασης μεταξύ σπουδαστών και εκπαιδευτή σε ένα περιβάλλον αμοιβαίας εμπιστοσύνης και σεβασμού.
 - Ανοικτών συζητήσεων.
 - Συνεδριών του συνόλου των εκπαιδευομένων ή ομαδικών συνεδριών αναζήτησης ιδεών, κ.λπ.

ΕΡΓΑΣΙΑ

Προκαταρκτικό στάδιο

1. Για την επιτυχή προώθηση αυτής της άσκησης, ο εκπαιδευτής θα πρέπει να διασφαλίσει ότι:
 - ορισμένες βασικές αξίες γίνονται κοινά αποδεκτές και συμφωνείται ότι θα διέπουν τη δυναμική της επικοινωνίας στην τάξη,
 - δημιουργείται ένα ασφαλές περιβάλλον για τους εκπαιδευόμενους το οποίο θα ενθαρρύνει τη συμμετοχή τους,
 - παρέχεται στους σπουδαστές ένα σύνολο εργαλείων για αναλύσεις θεμάτων,
 - υπάρχει κάποιος βαθμός μεσολάβησης στο πλαίσιο της δραστηριότητας αναζήτησης ιδεών.
2. Η άσκηση θεωρείται ότι εκτελείται ως μια απλή αλλά τακτική (π.χ. μια φορά/δύο φορές την εβδομάδα) δραστηριότητα που βοηθά τους σπουδαστές να αποκτήσουν κάποιες θεμελιώδεις στρατηγικές σκέψης όταν προσεγγίζουν ειδήσεις.
3. Επιπλέον, περισσότεροι εκπαιδευτές από διαφορετικά αντικείμενα κατάρτισης μπορούν να συνεργαστούν για να καθορίσουν ορισμένα κοινά θέματα διεπιστημονικού χαρακτήρα που θα παρουσιάζονται στο πλαίσιο των μαθημάτων τους.
4. Πριν από το μάθημα, ο εκπαιδευτής επιλέγει ένα θέμα για συζήτηση με τους σπουδαστές (**βλ. Πλαίσιο υλικών & πόρων υποστήριξης** για παραδείγματα διαδικτυακών τόπων που προσφέρονται για συλλογή πληροφοριών και ιδεών).

ΑΣΚΗΣΗ

1. Στην αρχή του μαθήματος, ο εκπαιδευτής καλεί τους εκπαιδευόμενους να αναφέρουν οποιαδήποτε νέα έχουν ενδεχομένως δει, διαβάσει ή τους έχουν ανακοινωθεί και ακολούθως τους απευθύνει μια προτροπή του τύπου «Έχει δει κανείς στην τηλεόραση...», Ακούσατε ή διαβάσατε τις ειδήσεις για ...».
2. Ο εκπαιδευτής καλεί τους σπουδαστές να κοινοποιήσουν τις ιδέες τους και να επεξεργαστούν το προτεινόμενο θέμα χρησιμοποιώντας μια μεθοδολογία καταιγισμού ιδεών. Προτού τους δοθεί η δυνατότητα να συνεισφέρουν τις απόψεις τους, οι σπουδαστές καλούνται να παρουσιάσουν με δικά τους λόγια τη διαδικασία σκέψης τους, σχολιάζοντας τις απαντήσεις τους σε έναν κατάλογο ελέγχων.

ΑΣΚΗΣΗ

3. Προκειμένου να παράσχει έναν τυπικό κατάλογο ελέγχων για να οργανώσουν οι σπουδαστές τη σκέψη τους, ο εκπαιδευτής κοινοποιεί ένα σύνολο ερωτήσεων καθοδήγησης, οι οποίες είναι δυνατόν να παρουσιαστούν σε έντυπη ή σε ψηφιακή μορφή:

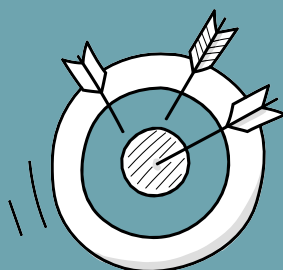
- Έχω όλα τα στοιχεία που χρειάζομαι για να κατανοήσω αυτή την είδηση;
- Τι είδους πηγές μπορούν να με βοηθήσουν για να διαμορφώσω τη γνώμη μου;
- Τις εξέτασα αρκετά;
- Είμαι πρόθυμος να διαβάσω/ακούσω απόψεις που είναι διαφορετικές από τις δικές μου;
- Μπορώ να εξετάσω εναλλακτικές ερμηνείες/απόψεις για αυτό το θέμα;
- Μπορώ να κοινοποιήσω ένα εποικοδομητικό σχόλιο που προσθέτει πραγματικά κάτι στη συζήτηση;

4. Χρησιμοποιώντας επανειλημμένως αυτόν τον κατάλογο ελέγχων, ο εκπαιδευτής παρέχει υποστήριξη στους σπουδαστές για να απομνημονεύσουν και να εφαρμόσουν με προοδευτικά αυτόματα τρόπο ορισμένους μηχανισμούς παρακίνησης όταν σχηματίζουν απόψεις και εκφράζουν πεπειθήσεις.

Καταληκτικό στάδιο

1. Ο εκπαιδευτής ενισχύει τις διαφορετικές απόψεις που παρουσιάζονται και διατηρεί αρχείο με τις έγκυρες δηλώσεις των σπουδαστών.
2. Επιπλέον, ο εκπαιδευτής μπορεί να βαθμολογήσει θετικά τους πιο συνεπείς σπουδαστές που συνεισφέρουν στο μάθημα, π.χ. να αναγνωρίσει και να βαθμολογήσει θετικά την ακρίβεια των συνεισφορών, τα χιουμοριστικά στοιχεία που περιέχουν, κ.λπ., με σκοπό να παράσχει κίνητρα και να ενισχύσει τη συμμετοχή.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Αυτή η άσκηση μπορεί να αξιολογηθεί μέσω της παρατήρησης από τους εκπαιδευτές των συμπεριφορών των σπουδαστών, προκειμένου να διαπιστωθεί εάν οι προτεινόμενοι μηχανισμοί παρακίνησης εφαρμόζονται αυτόνομα.

ΥΛΙΚΑ & ΠΟΡΟΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ

- *Ιδέες για θέματα αναζήτησης ιδεών*
- The New York Times - Current Events Conversation
- The Independent - Conversation

4.4 Αξιολόγηση

Σε διεθνές επίπεδο, παρατηρείται μια ολοένα και μεγαλύτερη σύμπτωση απόψεων ως προς ανάγκη ενημέρωσης του παραδείγματος αξιολόγησης στην εκπαίδευση με τη συνδυασμένη εφαρμογή, αφενός, παραδοσιακών και αθροιστικών προσεγγίσεων και, αφετέρου, διαμορφωτικών και επικεντρωμένων στον εκπαιδευόμενο (Grión et al., 2017; OECD/CERI 2008). Ειδικότερα, σε ένα πλαίσιο όπου η **διά βίου μάθηση και η «ικανότητα εκμάθησης» θεωρούνται κρίσιμες για το άτομο** όσον αφορά την προσαρμογή του στην εργασία και στις ταχείες κοινωνικές αλλαγές, η αξιολόγηση διαδραματίζει σημαντικό ρόλο και, κατά συνέπεια, η ενεργός συμμετοχή του ατόμου στη διαδικασία αξιολόγησης αποκτά ύψιστη σημασία.

Οι εναλλακτικές/επικεντρωμένες στη μάθηση τεχνικές έχουν αποδειχθεί ιδιαίτερα αποτελεσματικές όσον αφορά την παροχή βοήθειας προς τους σπουδαστές για να αναπτύξουν τις μεταγνωστικές τους δεξιότητες, την αυτονομία τους στη διαχείριση και παρακολούθηση της μαθησιακής διαδικασίας τους και την ικανότητά τους να διατυπώνουν εποικοδομητικές κρίσεις και να παρέχουν ποιοτικά σχόλια (Di Stasio et al., 2019· Pagani, 2020). Οι δύο βασικές μη παραδοσιακές τεχνικές που χρησιμοποιούνται στο πλαίσιο αυτό είναι α) η αυτοαξιολόγηση και β) η αξιολόγηση από συναδέλφους.

Η **αυτοαξιολόγηση** μπορεί να οριστεί ως «μια διαδικασία με την οποία οι σπουδαστές α) παρακολουθούν και αξιολογούν την ποιότητα της σκέψης και της συμπεριφοράς τους όταν μαθαίνουν και β) εντοπίζουν στρατηγικές που μπορούν να βελτιώσουν την κατανόηση και τις δεξιότητές τους. [...] Επομένως, ως αυτοαξιολόγηση νοείται ο συνδυασμός τριών συστατικών στοιχείων που συσχετίζονται σε μια κυκλική, συνεχή διαδικασία: της αυτοπαρακολούθησης, της αυτοαξιολόγησης και του προσδιορισμού και της εφαρμογής διδακτικών διορθωτικών μέτρων που κρίνονται αναγκαία» (McMillan & Hearn, 2008).

Η **αξιολόγηση από συναδέλφους** μπορεί να οριστεί ως «μία ρύθμιση που παρέχει στους εκπαιδευόμενους τη δυνατότητα να εξετάζουν και να προσδιορίζουν το επίπεδο, την αξία ή την ποιότητα ενός προϊόντος ή την απόδοση άλλων εκπαιδευομένων της ίδιας βαθμίδας» (Topping, 2009).

Η **αυτοαξιολόγηση και η αξιολόγηση από συναδέλφους** συχνά συνδυάζονται με σκοπό να διευρυνθούν τα οφέλη που αποφέρουν αμφότερες οι τεχνικές στους σπουδαστές, τα οποία είναι: η τόνωση των στοχαστικών δεξιοτήτων και της κριτικής σκέψης των εκπαιδευομένων (Robasto et al., 2020), η καλύτερη κατανόηση των κριτηρίων που χρησιμοποιούνται για την αξιολόγηση της απόδοσής τους. Logan, 2009) και η ανάπτυξη υψηλότερου αισθήματος ευθύνης σε σχέση με τη μαθησιακή τους διαδικασία (Yorke & Longden, 2004).

Για αυτούς τους λόγους, δεδομένου ότι η Εργαλειοθήκη NERDVET αφορά την ανάπτυξη της κριτικής σκέψης σε σπουδαστές του τομέα της αρχικής ΕΕΚ, συνιστάται στους εκπαιδευτές που θα την εφαρμόσουν στις τάξεις τους να χρησιμοποιήσουν αυτές τις δύο τεχνικές, πιθανώς συνδυαστικά, για να αξιολογήσουν τον αντίκτυπο της εκπαίδευσης που παρέχουν στους σπουδαστές τους. Για το σκοπό αυτόν, μπορούν να εξεασθούν οι ακόλουθες **προτάσεις για τον τρόπο χρήσης της αυτοαξιολόγησης και της αξιολόγησης από συναδέλφους** προκειμένου να μεγιστοποιηθούν τα θετικά τους αποτελέσματα στους εκπαιδευόμενους:

- Αφιερώστε χρόνο για να συζητήσετε με τους σπουδαστές σχετικά με το νόημα, τον στόχο και τον ρόλο της αξιολόγησης, υπογραμμίζοντας ότι η ικανότητα αξιολόγησης ενός προϊόντος/μιας διαδικασίας είναι μια δεξιότητα που απαιτεί εκπαίδευση (βελτιούμενη συν τω χρόνω με προσπάθεια) και μια πολύπλοκη διαδικασία που συνεπάγεται την ανάπτυξη στοχαστικών, κοινωνικών, επικοινωνιακών και μεταγνωστικών δεξιοτήτων (Li & Grion, 2019).
- Καθορίστε σαφή κριτήρια αξιολόγησης και κοινοποιήστε τα στους σπουδαστές από την αρχή, ώστε να βεβαιωθείτε ότι έχουν γίνει κατανοητά πέραν πάσης αμφιβολίας. Υπάρχουν πολλοί τρόποι για να γίνει αυτό: για παράδειγμα, ξεκινώντας από το περιεχόμενο της διδασκαλίας που εισφέρει ο εκπαιδευτής, τα κριτήρια αξιολόγησης μπορούν να συζητηθούν με τους σπουδαστές και να διαμορφωθούν από κοινού με αυτούς, ή μπορείτε να χρησιμοποιήσετε «υποδείγματα⁵» και να εξηγήσετε τους λόγους για τους οποίους πληρούν ή δεν πληρούν τα κριτήρια αξιολόγησης (Serbati & Grion, 2019).
- Όταν χρησιμοποιείτε αξιολόγηση από συναδέλφους, αυτό μπορεί να γίνει ανώνυμα, έτσι ώστε να περιοριστεί η επιρροή των προσωπικών σχέσεων στη διαδικασία αξιολόγησης (οι ψηφιακές τεχνολογίες μπορεί να είναι χρήσιμες συναφώς). Εναλλακτικά, η αξιολόγηση από συναδέλφους μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την αξιολόγηση των προϊόντων των ομάδων αντί των προϊόντων που παραδίδονται από ένα μόνο άτομο. Σε γενικές γραμμές, για την ενίσχυση της αντικειμενικότητας, η χρήση της γραπτής αξιολόγησης έχει αποδειχθεί πιο αμερόληπτη (Pellegrini, 2020) και μπορεί να συνδυαστεί με διά ζώσης συζήτηση, όπου ο αξιολογητής παρακινεί περαιτέρω τους αξιολογούμενους να τον αξιολογήσουν. Η τελευταία περίπτωση αποτελεί μια άκρως διεγερτική διαδικασία και για τα δύο μέρη, καθώς –όταν γίνεται μεταξύ συναδέλφων– παρέχει ένα ευρύτερο περιθώριο διαπραγμάτευσης από αυτό που παρέχουν οι παραδοσιακές τεχνικές αξιολόγησης (όπου ο εκπαιδευτής αξιολογεί τους σπουδαστές).

Επιπροσθέτως, **ποιοτικά και ποσοτικά εργαλεία αυτοαξιολόγησης**, σχεδιασμένα για να επιτρέπουν στους εκπαιδευτές να αξιολογούν τις ικανότητες κριτικής σκέψης και γραμματισμού στα μέσα πριν και μετά την εκπαίδευσή τους με την Εκπαιδευτική Εργαλειοθήκη NERDVET, **είναι διαθέσιμα στο κέντρο πόρων της πλατφόρμας ηλεκτρονικής μάθησης NERDVET**. Τα ερωτηματολόγια μπορούν να χρησιμοποιηθούν περαιτέρω για την παρακολούθηση της προόδου των σπουδαστών μετά την ολοκλήρωση της εκπαίδευσής τους σχετικά με τις προσεγγίσεις που προτείνονται σε αυτή την Εργαλειοθήκη, προκειμένου να προωθηθεί η αυτοανάλυση και ο προβληματισμός.

⁵ Τα παραδείγματα αφορούν τα καλύτερα ή τα χειρότερα προϊόντα που παράγονται γενικά από πρώην σπουδαστές ή που δημιουργήθηκαν από τους ίδιους τους εκπαιδευτικούς, τα οποία οι εκπαιδευτές χρησιμοποιούν για να εξηγήσουν και να διατυπώσουν καλύτερα κριτήρια αξιολόγησης ή πρότυπα απόδοσης.

Παράρτημα I – Βιβλιογραφία

- Bergstrom, A., Flynn, M., & Craig, C. (2018). Αποδόμηση μέσων στην τάξη του Κολλεγίου: A Longitudinal Critical Literacy Intervention. *Journal of Media Literacy Education*, 10(3). <https://doi.org/10.23860/jmle-2018-10-03-07>
- Croskerry, P., Singhal, G., & Mamede, S. (2013). Γνωστική προκατάληψη 1: Προέλευση της προκατάληψης και θεωρία της προκατάληψης. *Ποιότητα & Ασφάλεια BMJ*, 22(2). <https://doi.org/10.1136/bmjqs-2012-001712>
- Di Stasio, M., Ranieri, M., & Bruni, I. (2019). Η αξιολόγηση δεν είναι αστείο. Εναλλακτικές πρακτικές αξιολόγησης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. *Form@Re - Open Journal for Online Training*, 19(3). <https://doi.org/10.13128/form-7488>
- Grion, V., Serbati, A., Tino, C., & Nicol, D. (2017). Επανεξέταση της θεωρίας της αξιολόγησης και της μάθησης στο πανεπιστήμιο: ένα μοντέλο για την εφαρμογή πρακτικών αξιολόγησης από ομοτίμους. *ITALIAN JOURNAL of EDUCATIONAL RESEARCH*, (19). Ανακτήθηκε από <https://ojs.pensamultimedia.it/index.php/sird/article/view/2554>
- Haselberger, D., Oberhuemer, P., Perez, E., Cinque, M., & Capasso, F. (2012). Διαμεσολάβηση ήπιων δεξιοτήτων σε ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης Κατευθυντήριες γραμμές για το σχεδιασμό καταστάσεων μάθησης που υποστηρίζουν την επίτευξη μαλακών δεξιοτήτων. Εκπαίδευση και Πολιτισμός ΓΔ Πρόγραμμα Δια Βίου Μάθησης, Ευρωπαϊκή Ένωση
- Hitchcock, D. (2018). Critical Thinking (Stanford Encyclopedia of Philosophy). Ανακτήθηκε από τον ιστότοπο Stanford.edu: <https://plato.stanford.edu/entries/critical-thinking/>
- Kaplan, M., Silver, N., LaVaque-Manty, D., & Meizlish, D. (2013). *Χρησιμοποιώντας τον προβληματισμό και τη μεταγνώση για τη βελτίωση της μάθησης των μαθητών*. Stylus Publishing, LLC
- Kenyon, T., & Beaulac, G. (2014). Εκπαίδευση κριτικής σκέψης και προκατάληψη. *Ατυπη Λογική*, 34. <https://doi.org/10.22329/il.v34i4.4203>
- Li, L., & Grion, V. (2019). Η δύναμη της παροχής σχολίων και της λήψης ανατροφοδότησης στην αξιολόγηση από ομοτίμους. *All Ireland Journal of Higher Education*, 11(2). Ανακτήθηκε από <https://ojs.aishe.org/index.php/aishe-j/article/view/413>

- Logan, E. (2009). Αυτο-αξιολόγηση σε δράση. *Έρευνα επαγγελματιών στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση*, 3(1). Ανακτήθηκε από <https://eric.ed.gov/?id=EJ1130670>
- McMillan, J. H., & Hearn, J. (2008). Αυτοαξιολόγηση μαθητή: Το κλειδί για ισχυρότερα κίνητρα μαθητών και υψηλότερες επιδόσεις. *Εκπαιδευτικοί Ορίζοντες*, 87(1). Ανακτήθηκε από <https://eric.ed.gov/?id=EJ815370>
- ΟΟΣΑ/ΚΕΡΙ (2008) Επισκόπηση Πολιτικών και Προγραμμάτων για Ενήλικες Μαθητές Γλώσσας, Γραμματείας και Αριθμητικής (LLN). *Διδασκαλία, Μάθηση και Αξιολόγηση για Ενήλικες: Βελτίωση Ιδρυτικών Δεξιοτήτων*. Εκδόσεις ΟΟΣΑ.
- Pagani, V. (2020). Μετάβαση από την παρακολούθηση και την αξιολόγηση στην αυτοπαρακολούθηση και την αυτοαξιολόγηση. *Form@Re - Open Journal for Online Training*, 20(2). <https://doi.org/10.13128/form-8460>
- Pellegrini, M. (2020). Η αποτελεσματικότητα της αξιολόγησης από ομοτίμους στην απόδοση των μαθητών στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Απόδειξη μιας επισκόπησης μετα-αναλύσεων. *Form@Re - Open Journal for Online Training*, 20(1). <https://doi.org/10.13128/form-8339>
- Robasto, D., Torre, E., & Trincherio, R. (2022). Σχεδιασμός και αξιολόγηση μαθησιακών αποτελεσμάτων. *Form@Re - Open Journal for Online Training*, 22(2). <https://doi.org/10.36253/form-13306>
- Serbati, A., & Grion, V. (2019). Βελτιώσει: Έξι αρχές που βασίζονται στην έρευνα για την υλοποίηση της αξιολόγησης από ομοτίμους σε εκπαιδευτικά πλαίσια. *Form@Re - Open Journal for Online Training*, 19(3). <https://doi.org/10.13128/form-7707>
- Tommasi, F., Ceschi, A., Sartori, R., Gostimir, M., Passaia, G., Genero, S., & Belotto, S. (2021). Ενίσχυση της κριτικής σκέψης και του γραμματισμού στα μέσα επικοινωνίας στο πλαίσιο της ΕΕΚ: μια συστηματική ανασκόπηση του πεδίου εφαρμογής. *European Journal of Training and Development*, 47(1/2). <https://doi.org/10.1108/EJTD0620210074>
- Topping, K. J. (2009). Αξιολόγηση από συναδέλφους. *Η θεωρία στην πράξη*, 48(1). <https://doi.org/10.1080/00405840802577569>
- Yorke, M., & Longden, B. (2004). *Διατήρηση και επιτυχία των φοιτητών στην τριτοβάθμια εκπαίδευση*. Εταιρεία Έρευνας για την Τριτοβάθμια Εκπαίδευση & Ανοιχτές Πανεπιστημιακές Εκδόσεις.

Τελευταία πρόσβαση στις 17 Φεβρουαρίου 2023.

Παράρτημα II – Κατάλογος συνδέσμων

Κλειδί για τις σχετικές εκπαιδευτικές προσεγγίσεις:

- Απομυθοποίηση της παραπληροφόρησης μέσω της χρήσης αξιόπιστων πηγών
- Ευαισθητοποίηση σχετικά με τις προκαταλήψεις και τις παράλογες πεποιθήσεις
- Αυτοπαράκίνηση

Πηγές στην αγγλική γλώσσα

Τίτλος πηγής		Τύπος πηγής
<u>Μια φορητή μνήμη που διευκολύνει τον έλεγχο για γνωστικά σφάλματα</u>	●	Άρθρο
<u>Απονομή Τιμητικού Βραβείου στον Τσάρλι Τσάπλιν: Απονομή βραβείων Όσκαρ 1972</u>	●	Βίντεο
<u>Σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με τις βασικές ικανότητες της δια βίου μάθησης</u>		Έγγραφο πολιτικής
<u>Ψήφισμα του Συμβουλίου περί στρατηγικού πλαισίου για την ευρωπαϊκή συνεργασία στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης με στόχο τον Ευρωπαϊκό Χώρο Εκπαίδευσης και πέραν αυτού (2021- 2030)</u>		Έγγραφο πολιτικής
<u>CURRY Project</u>	●	Έργο:
<u>Σχέδιο δράσης για την ψηφιακή εκπαίδευση (2021- 2027)</u>		Έγγραφο πολιτικής
<u>Συνασπισμός για τις ψηφιακές δεξιότητες και τις ψηφιακές θέσεις εργασίας</u>		Πλατφόρμα
<u>Ευρωπαϊκό Παρατηρητήριο Ψηφιακών Μέσων (EDMO)</u>	●	Πλατφόρμα
<u>Η Γκρέτα Τούνμπεργκ προς τους παγκόσμιους ηγέτες: «Πώς τολμάτε; Μου έχετε κλέψει τα όνειρα και την παιδική μου ηλικία»</u>	●	Βίντεο
<u>Γίνεται πιο δύσκολος ο εντοπισμός ενός βίντεο με ψευδείς ειδήσεις</u>	●	Βίντεο
<u>Μάθετε Αγγλικά με την Ομιλία της Emma Watson στην καμπάνια HeForShe</u>		Βίντεο
<u>Νέο ευρωπαϊκό θεματολόγιο δεξιοτήτων</u>		Έγγραφο πολιτικής
<u>Quackwatch</u>	●	Διαδικτυακοί τόποι
<u>Seeing & being - Stories That Move</u>	●	Διαδικτυακοί τόποι

<u>Skeptical Inquirer</u>		Διαδικτυακοί τόποι
<u>Stories that move - toolbox against discrimination</u>		Εργαλειοθήκη
<u>Teaching About Fake News: Lesson Plans for Different Disciplines and Audiences</u>		eBook
<u>The Skeptics Society</u>		Διαδικτυακοί τόποι
<u>This is not Morgan Freeman - A Deepfake Singularity</u>		Βίντεο
<u>What is Critical Thinking?</u>		Βίντεο
<u>Why Do Our Brains Love Fake News?</u>	 	Βίντεο
<u>Why do people lie and how often are you lied to?</u>		Βίντεο

Πηγές στην ιταλική γλώσσα

Τίτλος πηγής		Τύπος πηγής
<u>ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ: Alfabetizzazione alle notizie - Perché l'educazione degli adulti all'alfabetizzazione alle notizie è importante in questo momento?</u>		Άρθρο
<u>Men In Black - Test d'Intelligenza</u>		Βίντεο
<u>Απόρρητο και Κύρια σημεία πνευματικής ιδιοκτησίας</u>		Βίντεο
<u>Social Hosting Hub</u>		Διαδικτυακοί τόποι
<u>Πνεύμονας σαλονιού (Márton Szirmai, 2006)</u>	 	Βίντεο
<u>Ένας στους τρεις Ιταλούς «ενημερώνει» μόνο στα κοινωνικά δίκτυα</u>		Άρθρο
<u>ΕΜΒΟΛΙΟ: οι μεγαλύτερες αμφιβολίες</u>	 	

Πηγές στην ισπανική γλώσσα

Τίτλος πηγής		Τύπος πηγής
<u>Παραδείγματα Ηθικών Διλημάτων</u>		Άρθρο
<u>Το πρόγραμμα TREVA</u>		Διαδικτυακοί τόποι
<u>Το δέντρο χταπόδι δεν υπάρχει</u>		Άρθρο

Παράλογες ιδέες στην επικίνδυνη συμπεριφορά εφήβων		Επιστημονικό άρθρο
Εγχειρίδιο για τη διαχείριση παράλογων σκέψεων		Παρουσίαση
Ερωτήσεις για σκέψη Μελίνα Φούρμαν TEDxRiodelaPlataED		Βίντεο
Αποθετήριο Ethazi - συνεργατική μάθηση βασισμένη σε προκλήσεις		Διαδικτυακοί τόποι
ΣΤΑΜΑΤΗΣΤΕ, ΑΡΚΕΤΑ, ΓΙΑ: Η τεχνική του σταματήματος της σκέψης	 	Άρθρο

Πηγές στην Πορτογαλική γλώσσα

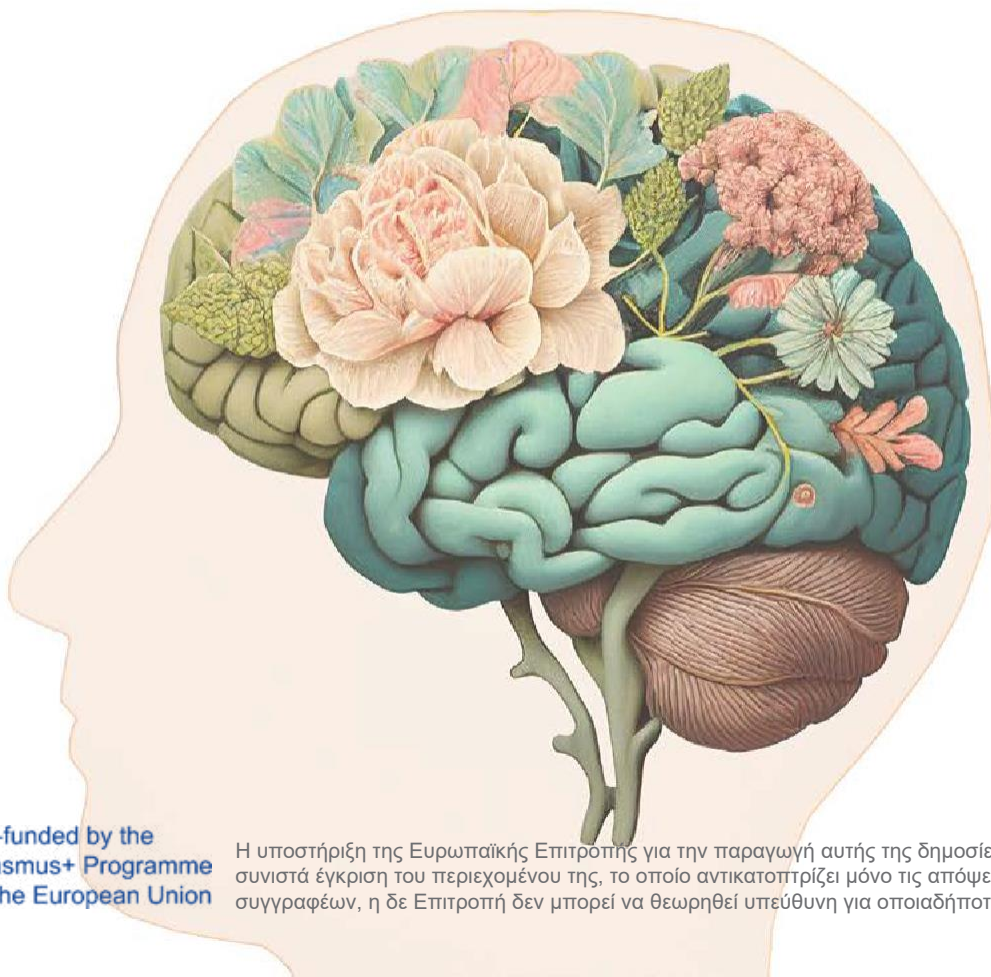
Τίτλος πηγής		Τύπος πηγής
κριτική σκέψη		Βίντεο
Κουίζ για την αλήθεια ή το ψέμα		Διαδραστικό παιχνίδι
Ψυχικές εικασίες με βάση τα κοινωνικά δίκτυα		Βίντεο

Πηγές στην ολλανδική γλώσσα

Τίτλος πηγής		Τύπος πηγής
Σπίτι της Άννας Φρανκ - Εκπαίδευση	 	Διαδικτυακοί τόποι
Η διαδικτυακή παγίδα του μύθου		Βίντεο
Πόσο συνειδητοποιείτε τις προκαταλήψεις σας;		Βίντεο
Εκ πρώτης όψεως		Παιχνίδι
Mbo Mediawijs - Παραπληροφόρηση		Διαδικτυακοί τόποι
Γραμματισμός στα μέσα επικοινωνίας		Διαδικτυακοί τόποι
Fake news, τι ακριβώς σημαίνει αυτό;		Βίντεο
Πρακτική παιδεία στα μέσα επικοινωνίας		Διαδικτυακοί τόποι

Τελευταία πρόσβαση στις 17 Φεβρουαρίου 2023.

Οδηγός Εκπαιδευτικής Εργαλειοθήκης

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Η υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την παραγωγή αυτής της δημοσίευσης δεν συνιστά έγκριση του περιεχομένου της, το οποίο αντικατοπτρίζει μόνο τις απόψεις των συγγραφέων, η δε Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση των